

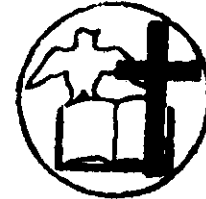
የሙሉ ወንጌል አማኞች ቤተ ክርስቲያን

የእምነት መግለጫ

1. ስድሳ ስድስቱን የብሉይና የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት የያዘው መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ፣ ምንም ስሕተት የማይገኝበት ፣ እምነትንና ተግባርን በሚመለከት ሁሉ የመጨረሻው ሥልጣን ያለው እንደሆነ እናምናለን ።
2. በእግዚአብሔር አብ ፣ በእግዚአብሔር ወልድ ፣ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ—እንድ አምላክ እናምናለን ።
3. በመፍጠር ሥራ ፣ ፍጥረትን በመጠበቅ ፣ በመግለጥ ፣ በመዋጀትና በመጨረሻው ፍርድ የእግዚአብሔርን ፍጹም ሥልጣንና የበላይነት እናምናለን ።
4. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከድንግል ግርያም መወለዱን ፣ ፍጹም ሰው ፍጹም እምነክ መሆኑን ፣ ለሰው ልጆች ቢዛ ሆኖ በመስቀል ላይ መሞቱን ፣ መቀበሩን ፣ በሦስተኛው ቀን በእካል ክሙታን መነሣቱን ፣ ወደ አብ ተኝ ማረጋገጥና አሁን ለእኛ እንደሚግልድ ፣ ደግሞም በሕያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድ በክብርና በግርግ እንደሚመለስ እናምናለን ።
5. ሰው በእግዚአብሔር አምላካ መፈጠሩን ፣ በኃጢአት መውደቁንና በዚህም ምክንያት የእግዚአብሔር ቁጣና ፍርድ ያስበት በደለኛ መሆኑን እናምናለን ።
6. ከኃጢአት ዕዳ ፣ ኃይልና ቅጣት ሰው ሊድን የሚችለው ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ምትክ ሆኖ በፈጸመው የቤዛነት ሥራ ብቻ በመሆኑ ኃጢአተኛ በእግዚአብሔር ጸጋ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ እንደሚጸድቅ እናምናለን ።
7. ኃጢአተኛ በኃጢአቱ ተጸደቀ ንስሐ እንዲገባ ፣ በኢየሱስ ክርስቶስ አምኖ ዳግመኛ በመወሰድ አዲስ ፍጥረት እንዲሆን መንፈስ ቅዱስ በሕይወቱ እንደሚሠራ እናምናለን ።
8. መንፈስ ቅዱስ በአማኝ ሕይወት ውስጥ እንደሚኖር እናምናለን ። አማኝ በመንፈስ ቅዱስ ሲጠመቅ ኃይልን እንደሚቀበልና በልዕን እንደሚኖር ፣ በየጊዜውም በመንፈስ ቅዱስ እንደሚሞላ እናምናለን ።
9. እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ዛሬም ልዩ ልዩ የጸጋ ሰጦታዎችን ለአማኞች እያካፈለ በሙሉ ኃይልና ሥልጣን ተለምራትን በማድረግ ፣ ድውዩንን በመፈወስ ፣ እጋንንትን በማውጣትና ሌሎችን አገልግሎቶችን በመፈጸም ለጌታችንና ለመድኃኒታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ክብር ለእግዚአብሔር መንግሥት መበሩት ፣ ለቤተ ክርስቲያን መታነጽ እንደሚሠራ እናምናለን ።
10. የክርስቶስ እካል በሆነች ፣ ከእግዚአብሔር መንፈስ ዳግም የተወለዱ ሁሉ በሚገኙበት በአንዲት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን እናምናለን ።
11. ኃጢአተኛ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ አምኖ ንስሐ በገባ ጊዜ በክርስቶስ ሞትና ትንሳኤ መተባበሩን ለመግለጽ በእብ ፣ በወልድ ፣ በመንፈስ ቅዱስ ስም በውኃ ውስጥ በመጥለቅ እንደሚጠመቅ ፣ እንዲሁም ጌታ እስኪመጣ ሞቱን ለመናገርና ከምዕመናን ጋር ያለውን ኅብረት ለመግለጽ የጌታን እራት እንደሚካፈል እናምናለን ።
12. በሙታን ትንሳኤ ፣ በኃጢአት ላይ በሚደርሰው የዘላለም ፍርድና አማኞች በሚቀበሉት የዘላለም ሕይወት እናምናለን ።

ሙሉ ወንጌል አማኞች

ቤተ ክርስቲያን



መሠረታዊ የክርስትና ትምህርት

መ ግ ቢ ያ

በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እምነው የጻኑ የቤተ ክርስቲያኒቱ እባሎች ያመኑትን ነገር እንዲያውቁ እና ተመሳሳይ የሆነ እምነትና መረዳት ኖሯቸው በመኑ በትና በተረዱት ጸንተው እንዲኖሩ ያስፈልጋል ። የሚድኑ ሰዎችም ስለእምነታቸው መሠረታዊ እውነቶችን እንዲያውቁ በሥርዓት መማራቸው አስፈላጊ በመሆኑ ፤ አገልጋዮች የሚጠቀሙበት የክርስትና ትምህርት ማብራሪያ መኖሩ ተገቢ ነው ። በተጨማሪም ቤተ ክርስቲያኒቱ መሠረታዊ በሆኑ የክርስትና ትምህርቶች ያላትን እምነት ለተከታዩ ትውልድ እንዲተላለፍ በቅደም ተከተል በጥንቃቄ ማስፈር ያስፈልጋል ።

ስለሆነም ይህ «መሠረታዊ የክርስትና ትምህርት» እንደ መመሪያ ይሆን ዘንድ በመጽሐፍ ቅዱስ እውነት በመመሥረት በብዙ ጸሎትና ጥንቃቄ በቤተ ክርስቲያኒቱ ተዘጋጅቷል በዝግጅቱ ወቅት ቀደም ሲል የነበረው የእምነት እንቅጽ በቤተ ክርስቲያኒቱ የትምህርት ክፍል ተብራርቶ ከተጻፈ በኋላ ፡- በቤተ ክርስቲያን መሪዎች ፤ ወንጌላውያንና ከተሰያዩ የአገልግሎት ክፍሎች በተወሳሰበ በጠቅላላው ሰባ ሰባት በሚያህሉ ወንድሞችና እህቶች ታይቶ ፤ ብዙ ውይይት ከተደረገበት በኋላ ባሁኑ መልኩ ተዘጋጅቶ ቀርቧል ።

ይህ የክርስትና ትምህርት መመሪያ ዋና ዋና የሆኑ የክርስትና ትምህርቶችን የያዘ ሲሆን ፡- እነዚህን ዓቢይት ርእሶች ጠቅሰል ባለ መልክ ለመዳሰስ እንጂ እያንዳንዱን በዝርዝር ለመግለጽ ሙከራ አያደርግም ። ስለሆነም ምዕመናን በግልም ሆነ በሕብረት የተዘረዘሩትን ርእሶች ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በማገናዘብ እንዲያጠኑ ፤ አገልጋዮችም አስፍተው እንዲያስተምሩ ቤተ ክርስቲያን ታስባለች ።

ወደ እውነት ሁሉ የሚመራ መንፈስ ቅዱስ በዚህ ጽሑፍ አማካይነት አገልጋዮችን ፤ ምዕመናንንና በጽሑፉ የሚጠቀሙትን ሁሉ ወደ በሰጠ መረዳት ያደርሳቸው ዘንድ ቤተ ክርስቲያን ጸሎቷ ነው ።

የአዲስ አበባ ሙሉ ወንጌል እማኞች
አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን

ነሐሴ 1983 ዓ. ም.
አዲስ አበባ

I መጽሐፍ ቅዱስ - - - - - 11

1 ምንነቱ

- 1.1 የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል
- 1.2 የተጻፈበት መንገድ

2 ዓላማውና ሥልጣኑ/ኃይሉ

- 2.1 ዓላማው
- 2.2 ሥልጣኑ/ኃይሉ

3 የመጽሐፍ ቅዱስ ዝርዝርና መመዘኛ

- 3.1 የመጻሕፍቱ ዝርዝር
- 3.2 የመጻሕፍቱ መመዘኛ

II እግዚአብሔር - - - - - 16

1 የእግዚአብሔር ሕልውና

- 1.1 በፈጠረው ፍጥረት ይገለጻል
- 1.2 በሕሊና ሕግ ይታወቃል

2 የእግዚአብሔር ማንነት

- 2.1 መንፈስ ነው
- 2.2 ውሱንነት የሌለበት ነው
- 2.3 ከፍጥረቱ ተለይቶ በራሱ የሚኖርና ከፍጥረቱ ጋር ግንኙነት ያለው ነው
- 2.4 እኔነት ፣ ያለው ነው ።

3 የእግዚአብሔር ስሞች

- 3.1 አጠቃላይ ስሞች
- 3.2 ጣምራ ስሞች

4 የእግዚአብሔር ባሕርይ

- 4.1 ጻድቅ ፈራጅ ነው
- 4.2 ፍቅር ነው

- 4.3 እውነተኛ ነው
- 4.4 ቀናተኛ ነው
- 4.5 ሁሉን አዋቂ ነው
- 4.6 ቅዱስ ነው
- 4.7 ሁሉን ቻይ ነው
- 4.8 የማይለወጥ ነው
- 4.9 በቦታና በጊዜ ያልተወሰነ ነው
- 4.10 ከሁሉ በላይ ሥልጣን ያለው ነው

5 የእግዚአብሔር ሥራዎች

- 5.1 ፈጣሪ ነው
- 5.2 የፍጥረት ጠባቂና ገዥ ነው
- 5.3 አዳኝ ነው

6 ሥላሴ

- 6.1 የእግዚአብሔር አንድነት
- 6.2 የሥላሴ ሦስትነት
- 6.3 የእግዚአብሔር አንድም ሦስትምነት

7 እግዚአብሔር አብ

- 7.1 ግንኙነቱ
- 7.2 ሥራው

III ኢየሱስ ክርስቶስ - - - - - 23

1 ግንኙነቱ

- 1.1 አካላዊ አቋም አለው
- 1.2 መለኮት ነው
- 1.3 ልጅነቱ
- 1.4 ሰብዓዊነቱ

2 አገልግሎቶቹ

- 2.1 ሦስቱ አገልግሎቶቹ
- 2. የግዳገ ሥራው (ምድራዊ አገልግሎት)
- 2.3 በመፈጸም ላይ ያለው አገልግሎት

IV መንፈስ ቅዱስ - - - - - 30

1 ግንኙነቱ

- 1. አካላዊ አቋም አለው
- 1.2 መለኮት ነው
- 1.3 የተጠራባቸው ምሳሌዎችና መገሰሚያዎች

2 የመንፈስ ቅዱስ ተግባር

- 2.1 በብሉይ ኪዳን
- 2.2 በአዲስ ኪዳን

3 የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትና ሙላት

- 3.1 የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት
- 3.2 የመንፈስ ቅዱስ ሙላት

4 የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች

- 4.1 የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ዝርዝር
- 4.2 የስጦታዎች አስጣጥ
- 4.3 ስጦታዎቹ የሚሰጡበት ዓላማ/ምክንያት
- 4.4 የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች አጠቃቀም

5 የመንፈስ ፍሬ

V ሰውና ኃጢአት - - - - - 39

1 ሰው

- 1.1 የሰው ግንኙነት
- 1.2 የሰው አፈጣጠር
- 1.3 የሰው ፍጥረት ይዘት
- 1.4 ሰው ከውድቀት በፊት
- 1.5 የሰው ውድቀት

2 ኃጢአት

- 2.1 ትርጉም
- 2.2 አጀማመር
- 2.3 የኃጢአት ሁላንተናዊነት እና እውነትነት
- 2.4 የውርስና የድርጊት ኃጢአት
- 2.5 የኃጢአት ውጤት
- 2.6 በኃጢአት ላይ የክርስቲያን አቋም

VI ደህንነት	ገጽ
1 ምንነት	42
2 ዳግም ልደት	
2.1 የዳግም ልደት ግጥም መንገድ	
2.2 የክርስቶስ ቤዛነት በዳግም ልደት	
3 መጽደቅ	
4 መቀደስ	
5 መክበር	
6 ልጅነት	
6.1 የልጅነት ሥልጣን/በረከት	
6.2 የልጅነት ተግባር	
7 የእግዚአብሔር ምርጫ ፤ የሰው ነጻ ፈቃድና የደህንነት የዘላለም ዋስትና	

VII ቤተ ክርስቲያን - - - - - 47

1 ምንነቷ	
1.1 ዓለም አቀፉ ቤተ ክርስቲያን	
1.2 አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን	
2 ቤተ ክርስቲያን የተገለጸችባቸው ምሳሌዎች	
2.1 አዲሱ ሰው	
2.2 የክርስቶስ አካል	
2.3 የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ	
2.4 የክርስቶስ መሸራረር	
3 ዓላማና ተግባር	
3.1 ዓላማ	
3.2 ተግባር	
4 የቤተክርስቲያን ሥልጣን	
4.1 በክፋት መንፈሳዊያን ሠራዊት ላይ	

4.2 በአባሎችዋ ዘንድ ቅድስናን መጠበቅ ፤ ወንጌልን መስበክ	
4.3 አገልጋዮችን መሾምና መሻር	
5 የአገልግሎት ስጦታዎች	
5.1 ሐዋርያት	
5.2 ነቢያት	
5.3 ወንጌላውያን	
5.4 እረኞች	
5.5 አስተማሪዎች	
6 አደረጃጀት	
6.1 አመሠራረት	
6.2 አባልነት	
6.3 መስተዳደር	
7 ግንኙነት	
7.1 ከሌሎች አብያተ ክርስቲያናትና መንፈሳዊ ድርጅቶች ጋር /	
7.2 ከህብረተሰብ ጋር	
7.3 ከመንግሥት ጋር	
VII መላእክት - - - - - 56	
1 ግንነት	
2 ዓይነታቸው	
2.1 የብርሃን መላእክት	
2.2 የጨለማ መላእክት	
3 ሰይጣን	
3.1 ግንነት	
3.2 የሚጠራባቸው ስሞች	
3.3 ባሕርይና ሥራው	
3.4 በሰይጣንና በመላእክቱ ላይ አግኞች ያላቸው ሥልጣን	
3.5 የሰይጣንና የመላእክቱ ፍጻሜ	

I የጌታ እያሱስ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት

- 1.1 ምንነቱ
- 1.2 እርግጠኛነቱ
- 1.3 የሚመጣባቸው ሁኔታዎች
- 1.4 የመምጣቱ ምልክቶች

2 የክርስቶስ የሆኑት ትንሣኤ

3 መነጠቅ

- 3.1 የክርስቶስ ፍርድ ወንበር
- 3.2 የበጉ ሠርግ እራት

4 የዳንኤል ሰባኛ ሱባዔ

- 4.1 የክርስቶስ ተቃዋሚ
- 4.2 ሐሰተኛው ነቢይ
- 4.3 ታላቁ መከራ
- 4.4 የእርማጌዶን ጦርነት
- 4.5 የዲያብሎስ መታሰር
- 4.6 የሰባኛው ሱባዔ ቅዱሳን

የቪህ ዓመት መንግሥት

- 5.1 የእስካብ ፍርድ
- 5.2 የመንግሥቱ ዜጎች ተካፋዮች
- 5.3 ሌሎች የመንግሥቱ ባሕርያት
- 5.4 የዲያብሎስ መፈታት የጎግና ማጎግ ጦርነት

6 የመታን ትንሣኤ

7 የታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ

8 ዘላለም

I መጽሐፍ ቅዱስ

1. ምንነቱ

ቅዱሳት መጻሕፍት የሚለው ቃል የሚያመለክተው በእግዚአብሔር መንፈስ የተጻፉ የብሉይ ኪዳንና የአዲስ ኪዳን መጻሕፍትን ነው። ይህም የእግዚአብሔር ቃል ነው። (ዘጸ. 34:27—28 ለኢያሱ 1:6 ለ2ኛው 23:1—2 ሉቃ. 24:25 27 ለ44 ለ1ኛው 3:2 ለ2ኛው 3:10 ለ2ኛው 1:20—21)

ይህ መጽሐፍ ከ1500 ዓመት በላይ ጊዜ መካከል ለመንፈስ ቅዱስ በተመሩ 40 በሚያህሉ የተለያዩ ሙያዊ ደረጃ በነበራቸው (ነገሥታት ለእረኞች ለዓሳዊ ለጥግሷት ለወ.ዘ.ተ) ሰዎች ለፀሃቦች ክፍለ ዓለማትና በሦስት ቋንቋዎች የተጻፈ በውስጡ የሚያስተላልፋቸው መልእክቶች ምንም ቅሬታ የሌላቸው ለእስክራሚያዊ ሃሳብና ሃሳማ የተጠቃለለ ምንም ስህተት የሌለበት የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ነው።

1.1 የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል (INSPIRED WORD OF GOD) መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ነው። (2 ጢሞ. 3:16)

መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ስለመሆኑ ማረጋገጫ ይሰጠናል። እውነተኛ ነው እግዚአብሔር በእስትንፋሳዊ ቃሉ እውነትን አስተላልፎአል። ጸሐፊዎቹ ከእግዚአብሔር የተሰጣቸውን ወይም የተገለጸላቸውን እውነት በሚያስተላልፉበት ጊዜ አላበላሹትም ወይም አልሰወጡትም። ይህም ሊሆን የቻለው የእግዚአብሔርን ቃል ያስተላልፋት ሰዎች ሲጽፉ በራሳቸው ወይም ብቻቸውን ሳይሆን በመንፈስ ቅዱስ ምሪትና ቁጥጥር ሥር በመሆን ስለጻፉት ነው። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ በመጀመሪያው ቅጽ ምንም ስህተት የሌለበት መጽሐፍ ነው።)

ሐዋ. 1:16—17 ለ24 ለ25 ለዕብ. 10:15—16 ለ2 ጢሞ. 3:16 ለ1ኛው 3:4 ለ2ኛው 1:21)

1.2 የተጻፈበት መንገድ

ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጉዳይ ራሱን ገልጦአል። መጽሐፍ ቅዱስ (በጽሑፍ የሰፈረው) የእግዚአብሔር

እስትንፋሳዊ ቃል ሆኖ የተገለጠ ነው ። ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ተነድተው በተለያዩ መንገዶች ጽፈውታል ።

- የተጻፈውን መልእክት በቀጥታ በመቀበል (ዘፀ. 31:18 ፤ 32:15-16; 34:27—28)
- በድምጽ የተናገረውን በመስማት (ራዕ. 1:9—11)
- በራዕይ (ዳን. 7:1 5)
- ያዩትንና የሰሙትን በጥንቃቄ ተከታትለው በመጻፍ (ኡቃ. 1:1—4 ፤ ሐዋ. 1:1—2)
- መልእክትን በደብዳቤ በመጻፍ (2 ኢጥ. 16—21 ፤ 2 ተሰ. 3:17)

መጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ መንገዶች በጻፍኞች ሙሉ በሙሉ የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ነው ። እግዚአብሔር በጽሑፍ እንዲሰፍር የፈቀደውን ቅዱስ ቃሉን ቅዱሳን ሰዎች ያስሰህተት ያቀርቡት ዘንድ እግዚአብሔር በመንፈሱ ጸሐፊዎችን ይመራና ይቆጣጠር ነበር ።

2. ዓላማውና ሥልጣኑ/ኃይሉ

መጽሐፍ ቅዱስ ግልጽ የሆኑ ዓላማዎች ያሉትና በሚሰው ሁሉ ሙሉ ሥልጣን ያለው መጽሐፍ ነው ።

2.1 ዓላማው

- ሰዎች የእግዚአብሔርን ግንኙነት ባሕርይና ፈቃድ እንዲያውቁ (ማቴ. 22:29 ፤ ሮሜ. 10:17 ፤ ነሐ. 1:2 ፤ ሆሴ. 6:2—6 ፤ ዮና. 4:2 ፤ ዘዳ. 10:12—13)
- በኃጢአት ምክንያት ከእግዚአብሔር ጸጋ የተለዩ ሰዎች በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ወዳዘጋጀው ደህንነት እንዲደርሱ ። (1 ጢሞ. 1:15 ፤ ቲቶ. 2:11—15 ፤ ዮሐ. 20:31)
- በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ደህንነት ያገኙ እግዚአብሔርን እያከበሩ እያመለከቱ እንዲኖሩ ፤ የሚያገለግሉበትን መመሪያ እንዲያገኙ ማድረግ ነው ። (2 ጢሞ. 3:16—17 ፤ ቆላ. 4:17 ፤ ሮሜ 4:20 ፤ ኤፌ. 2:10 ፤ 2 ቆሮ. 5:14 ፤ ሮሜ 15:15—16 ፤ 1 ጢሞ. 3:15)

2.2 ሥልጣኑ/ኃይሉ

- የእግዚአብሔር ቃል የእግዚአብሔር ፈቃድ መግለጫ ነው ። የእግዚአብሔር ፈቃድ ከሁሉ በላይ እንደሆነ ቃሉም እንደዚሁ ከሁሉ በላይ ነው ። (ኢዮ. 42:2 ፤ መዝ. 18:30 ፤ 19:6 ፤ 33:9)
- የእግዚአብሔር ቃል የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሳይፈጽም በከንቱ ወደ እርሱ አይመለስም ። (ኢሳ. 55:11 ፤ ዘኁ. 23:19 ፤ ኤር. ኤር. 23:29)
- የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ፤ የሚሠራ ፤ ሁለትም እፍ ካለው ሰይፍ ይልቅ የተሳለ ነው ። የሰውንም ሁለንተና ይመረምራል ። (ዕብ. 4:12)
- እግዚአብሔር በቃሉ የተናገረው ሊሻር አይችልም ። (ዮሐ. 10:35 ፤ ሚቴ. 5:17—18 ፤ ዕብ. 6:17—18 ፤ 1 ኢጥ. 1:25)
- የእግዚአብሔር ቃል በመንፈሳዊነት የክፋት ሠራዊት ሁሉ ላይ ሥልጣን አለው ። (ኤፌ. 6:17 ፤ ማቴ. 8:17 ፤ 4:1—11)

3. የመጽሐፍ ቅዱስ ዝርዝርና መመዘኛ

መጽሐፍ ቅዱስ ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን በተባሉ በሁለት ዋና ክፍሎች ይከፈላል ። መጽሐፍ ቅዱስ ጌታ ኢየሱስ ከመወለዱ በፊት የተጻፉትን 39 (ሠላሳ ዘጠኝ) የብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍትን ፤ ከጌታ ልደት ፤ ሞትና ትንሣኤ በኋላ የተጻፉትን 27 (ሃያ ሰባት) የአዲስ ኪዳን መጻሕፍትን በድምሩ 66 (ስድሳ ስድስት) መጻሕፍትን ያያዝ መጽሐፍ ነው ።

3.1 የመጻሕፍቱ ዝርዝር

3.1.1 የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ዝርዝር

- | | |
|--------------------|---------------------|
| 1. ኦሪት ዘፍጥረት | 20. መጽሐፈ ምሳሌ |
| 2. ኦሪት ዘጸአት | 21. መጽሐፈ መክብብ |
| 3. ኦሪት ዘሌዋውያን | 22. መኃልየ መኃልየ ዘሰሉሞን |
| 4. ኦሪት ዘሁልቱ | 23. ትንቢተ ኢሳይያስ |
| 5. ኦሪት ዘዳግም | 24. ትንቢተ ኤርምያስ |
| 6. መጽሐፈ ኢያሱ ወልደ ነዌ | 25. ሰቆቃወ ኤርምያስ |
| 7. መጽሐፈ መሳፍንት | 26. ትንቢተ ሕዝቅኤል |

- | | |
|------------------------|----------------|
| 8. መጽሐፈ ሩት | 27. ትንቢተ ዳንኤል |
| 9. መጽሐፈ ሳሙኤል ተዳግጧል | 28. ትንቢተ ሆሴዕ |
| 10. መጽሐፍ ሳሙኤል ካልዕ | 29. ትንቢተ ኢየሱል |
| 11. መጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ | 30. ትንቢተ ዓምጽ |
| 12. መጽሐፍ ነገሥት ካልዕ | 31. ትንቢተ አብድዩ |
| 13. መጽሐፈ ዜና መዋዕል ተዳግጧል | 32. ትንቢተ ዮናስ |
| 14. መጽሐፈ ዜና መዋዕል ካልዕ | 33. ትንቢተ ሚካያስ |
| 15. መጽሐፈ ዕዝራ | 34. ትንቢተ ናሆም |
| 16. መጽሐፈ ነህምያ | 35. ትንቢተ እንባቆም |
| 17. መጽሐፈ አስቴር | 36. ትንቢተ ሶፎንያስ |
| 18. መጽሐፈ ኢየሳይ | 37. ትንቢተ ሐጌ |
| 19. መዝሙረ ዳዊት | 38. ትንቢተ ዘካርያስ |
| | 39. ትንቢተ ሚልክያስ |

3.1.2 የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ዝርዝር

- | | |
|---------------------------|-------------------|
| 1. የማቴዎስ ወንጌል | 15. ወደ ጢሞቴዎስ 1 |
| 2. የማርቆስ ወንጌል | 16. ወደ ጢሞቴዎስ 2 |
| 3. የሉቃስ ወንጌል | 17. ወደ ቲቶ |
| 4. የዮሐንስ ወንጌል | 18. ወደ ፊልሞና |
| 5. የሐዋርያት ሥራ | 19. ወደ ዕብራውያን |
| 6. የዳውሎስ መልእክቶች ወደ ሮሜ ሰዎች | 20. የኢፕሮስ መልእክት 1 |
| 7. ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 1 | 21. የኢፕሮስ መልእክት 2 |
| 8. ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 2 | 22. የዮሐንስ መልእክት 1 |
| 9. ወደ ገላትያ ሰዎች | 23. የዮሐንስ መልእክት 2 |
| 10. ወደ ኢፈሶን ሰዎች | 24. የዮሐንስ መልእክት 3 |
| 12. ወደ ቆላስይስ ሰዎች | 26. የይሁዳ መልእክት |
| 13. ወደ ተስሎንቄ ሰዎች 1 | 27. የዮሐንስ ራእይ |
| 14. ወደ ተስሎንቄ ሰዎች 2 | |

3.2 የመጻሕፍቱ መመዘኛ (CANON)

የእምነት አባቶች ስድሳ ስድስቱን የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ከሌሎች በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን ዘመን ከተጻፉት ወይም በአፈታሪክ ከተነገሩት መካከል ለይተው ለመቀበል የተጠቀሙበት መመዘኛ (ካነን) ነበራቸው። ካነን የመለኪያ ዘንግ ወይም መመዘኛ ማለት ሲሆን በመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር ሲታይ መጻሕፍቱ ትክክለኛና ሥልጣን ያላቸው ስመሆናቸው የተረጋገጠበትን መንገድ የሚገልጽ ነው።

3.2.1 የብሉይ ኪዳን ካነን

- ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን (ሕግ፤ ነቢያትና መዝሙራት) ሥልጣን አረጋግጦአል። በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ዘመን የእነዚህ መጻሕፍት ዝርዝር ተጠቃሎ እንደነበር ይታወቃል።
- ሐዋርያት በመልእክቶቻቸው ከነዚህ መጻሕፍት ጠቅሰው አስተምረዋል። ሥልጣናቸውንም አረጋግጠዋል።
- ከሐዋርያት በኋላ በቤተ ክርስቲያን ዘንድ እነዚህ መጻሕፍት ተቀባይነት ነበራቸው፤ የእምነት አባቶችም በልዩ ልዩ ጉባዔዎች ሥልጣናቸውን አረጋግጠዋል። (ማቴ. 28:18፤ ዮሐ. 5:39፤ ሉቃ 4:21፤ ዮሐ. 2:22፤ ሉቃ. 24:25፤ 44-48፤ 17-18)

3.2.2 የአዲስ ኪዳን ካነን

- የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በሐዋርያት ወይም ለነርሱ ቅርብ በነበሩ ሰዎች የተጻፉ ለመሆናቸው መጻሕፍት ራሳቸው ያረጋግጣሉ።
- በመጻሕፍቱ ውስጥ ያለው የሰውን ሕይወት የሚለውጥ የእግዚአብሔር ኃይል የመጻሕፍቱን ሥልጣን ያረጋግጣል።
- መጻሕፍቱ በጥንት ቤተ ክርስቲያን ተቀባይነት ነበራቸው። የእምነት አባቶችም በተለያዩ ጉባዔዎች ሥልጣናቸውን አረጋግጠዋል። (ሮሜ 1:1፤ 1 ቆሮ. 1:1፤ 16:21፤ ገላ. 1:1-2፤ 2 ጴጥ. 3:15-16)

የእምነት አባቶች ወይም የቅዱሳት መጻሕፍትን ትክክለኛነትና ሥልጣን የመረመሩ ጉባዔዎች እንደገና መጽሐፍ ተቀባይነት እንዲያገኝ ወይም እንዲያጣ ሊያደርጉ የሚችሉት አንዳች ነገር አልነበረም። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለው ማንኛውም መጽሐፍ በተጻፈበት ወቅት ከቅዱሳት መጻሕፍት አንዱ ያሲኖው፤ ተቀባይነት እንዲያገኝ ያስቻለው የራሱ የሆነ ውስጣዊ ምስክርነት አለው ማለት ነው። ተቀባይነት ካላገኘ ይኸው ውስጣዊ ምስክርነት በመጽሐፍ ውስጥ እንደ ሌለ በመታወቁ ነው።

II እግዚአብሔር

1. የእግዚአብሔር ሕልውና

እግዚአብሔር የሚለው ቃል ምንጩ ገዕዝ ሆኖ “እግዚእ” ጌታ “ብሔር”

ግለሆ “የግለሆ ጌታ” የሚል ፍቺ ይዞላል ።

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ሕልውና መሠረታዊ እውነት መሆኑን መነሻ በማድረግ የተጻፈ እንጂ የእግዚአብሔርን መኖር ለማረጋገጥ የተጻፈ አይደለም ። ስለሆነም የእግዚአብሔርን ሕልውና በመቀበል ስለ እግዚአብሔር የፈጣሪነት ሥራ በማናገር ይጀምራል ። (ዘፍ. 1:1)

የእግዚአብሔርን መኖር መካድ የሞኝነት አስተሳሰብ ነው ። (መዝ. 14:1) የእግዚአብሔርን መኖር ሳለማወቅም ይሁን በሞኝነት ለሚጠራጠሩ ወይም ለሚከዱ ሁሉ ሕልውናው የሚታወቅ መሆኑን የእግዚአብሔር ቃል ያስረዳል ።

1.1 በፈጠረው ፍጥረት

የእግዚአብሔር ሕልውና በፈጠረው ፍጥረት ግልጽ ሆኖ ይታያል ። (ሮሜ 1:18—21 ፣ መዝ. 19:1—4 ፣ ሐዋ. 14:17 ፣ ኢሳ. 40:26)

1.2 በሕሊና ሕግ

በሰው ውስጥ ያለው የሕሊና ሕግ እግዚአብሔር መኖሩን ያረጋግጣል። (ሮሜ 2:14—15)

2. የእግዚአብሔር ማንነት

«እግዚአብሔር ይህ ወይም እንዲህ ነው» የሚል አጠቃላይነት ምስጢር አይቻልም ። ሆኖም ለበእርሱ ዋና ዋና የሆኑትን እውነቶች ማስረዳት ይቻላል ።

2.1 መንፈስ ነው

መንፈስ እንደመሆኑ የሚጻበስ ፣ የሚታይ ወይም እንደዚህ ባለ መንገድ ሁሉ የሚታወቅ አካል የሰውም ። (ዮሐ. 4:24 ፣ ዮሐ. 1:18 ፣ ዘጳ. 4:15—16)

2.2 ውስጥነት የሌለበት ነው

በማንነቱ ፣ በባሕርያቱም እንዳች ውስጥነት ወይም የሚቀረው ነገር የለም ። (1 ነገ. 8:27 ፣ ኢሳ. 66:1 ፣ ኢዮብ 11:7—10)

2.3 ከፍጥረቱ ተለይቶ በራሱ የሚኖርና ከፍጥረቱ ጋር ግንኙነት ያለው ነው ።

እነዚህ ሁለት እውነቶች በእግዚአብሔር ዘንድ በሰምምነት አሉ ። ከፍጥረቱ ገለል ብሎ የሩት ተመልካች አይደለም፤ ከፈጠረውም ፍጥረት ጋር ተደባልቆ አይመለከም ። (ሐዋ. 17:24—28 ፣ ኢሳ. 57:15)

2.4 እኔነት (Pressonality) ያለው ነው ።

«እኔ እኔ ነኝ» ወይም «ያለና የሚኖር» የሚሉት ቃላት ባሉበት በዘፀ. 3:14 እርሱ ራሱን ከሌሎች ነጥሉ 1 ሌሎችንም ደግሞ ለየራሳቸው ለይቶ ሲያነጋግር መቻሉ ይታያል ። እኔነት ያለው በመሆኑ እውቀት ፣ ስሜትና ፈቃድ ሲያሳይና ሲገልጽ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተመልክቷል ። (መዝ. 94:10—11 ፣ ዘፍ. 6:6)

3. የእግዚአብሔር ስሞች

የእግዚአብሔር መጠሪያ ስሞች የማንነቱ መግለጫ ናቸው ። መጽሐፍ ቅዱስ በአግርኞ ወይም በሌሎች ቋንቋዎች ሲተረጎም ልዩ ልዩ የሰም ዕይነቶች እንዳሉ ባይተላለፉም ከመነሻው (ከዕብራይስጥ ቋንቋ) የነበረውን ፍቺ መረዳት ስለእግዚአብሔር ያለንን እውቀት ይጨምራል ።

በመጽሐፍ ቅዱስ የተገለጹትን የእግዚአብሔር ስሞች አጠቃላይና ጣምራ ስሞች በማለት መከፈል ይቻላል ።

3.1 አጠቃላይ ስሞች

‘ያህዌ’ ፡- ይህ ስም ከሌሎች ሁሉ ይልቅ በብዛት የተጠቀሰና በተለይ እግዚአብሔር የሚታወቅበት ስሙ ነው ። መሠረታዊ መነሻው ዘፀ. 3:13—15 ሲሆን እግዚአብሔር ለቃል ኪዳን ሕዝቡ ማንነቱን ሊያስታውቅ በፈለገ ጊዜ የተናገረው ነው ። ከዚህም ጋር በዘፀ. 33:18 እና 34:5 ላይ እግዚአብሔር ስሙን ባወጀ ጊዜ ማንነቱን ያገለጸበት ነው ። ስሙ ለኪዳን ሕዝብ ያለውን ምርጫ ፣ መገለጥ ፣ ድጋፍ ያሳያልና በአጠቃላይ እነጋገር ‘ያህዌ’ የማያን ስሙ ነው ።

— ‘ኤሎሂም’ ፡- በመጽሐፍ ቅዱስ በመጀመሪያ የተጠቀሰ ስም ነው ። የፈጣሪነት ሥራውን የሚገልጽ ሆኖ ብርሱ ፣ ኃያል የሚሉትን ፍችዎች አጠቃሎ ይይዛል ። አብሮት የሚጠቀስ ሃሳብ እግዚአብሔር የሁሉም ፍጥረት የበላይነት እንዳለው የሚያመለክት ነው ።

ለክት ነው። ኢሉሂም በብዙ ቁጥር የተነገረ ሲሆን (ዘፍ. 1:1) ኢሉሂ ነጠላ ቁጥር ሆኖ አብዛኛውን ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ባሉ የቅኔ መጻሕፍት ውስጥ የተጠቀሰው «አስፈሪው» በሚል ፍቺ ነው።

— 'አዶናይ' - ገዥ ጌታ የሚል ፍቺ አለው። (ኢሳ. 6:8—11)

3.2 ጣምራ ስሞች

እነዚህ ስሞች ከአጠቃላይ ስሞች ጋር እየተጣመሩ የእግዚአብሔርን ልዩ ልዩ ባሕርያት ይገልጻሉ። ከእነዚህም ስሞች መካከል -

— ኤል—አለም — ዘላለማዊ አምላክ (ዘፍ. 21:33)

— ያህዌ—ጽድቅ — እግዚአብሔር ጽድቃችን (ኤር. 23:6)

— ኤል—አሊፍን — ልዑል ፤ እጅግ ከፍ ያለ፣ የከበረ እግዚአብሔር (ዘፍ. 14:22)

— ኤል ሻዳይ — ሁሉን የሚቸል አምላክ (ዘፍ. 17:1 ፣ ሩት 1:21)

4. የእግዚአብሔር ባሕርይ

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የእግዚአብሔር ባሕርይ በብዙ መንገዶች ተገልጿል። በእግዚአብሔር ባሕርያት ውስጥ ግዴታ ወይም አለመስግግት በፍጹም የለም። ከባሕርያቱም መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ።

4.1 ጽድቅ ፈሪጅ ነው

እግዚአብሔር በሚሠራው ሥራ ሁሉ ስሕተት የለለበት አምላክ ነው። (መዝ. 116:5 ፤ 145:17) በኃጥአንና እርሱን በሚያመልኩ ሰዎች መካከል በምድር ላይ በሚሰጠው ፍርድ፣ (2 ዜና 12:5-8፣ ነሀ. 9:7-8)

በዘመን መጨረሻ ሰዎችን በጥቅምትና በመከነን በሚፈጽመው ተግባሩ (ሐዋ. 17:31 ፣ መዝ. 96:13 ፣ ሮሜ 2:8—11) ሁሉ ጽድቅ ይታያል።

4.2 ፍቅር ነው

እግዚአብሔር መልካም ፈቃዱና በረከቱ በሰዎች ሕይወት ውስጥ እንዲፈጸም የሚሻ አምላክ ነው። (1 ዮሐ. 4:8 ፣ ሮሜ 8:32) ይህን ገም አፍቃሪነቱን በልዩ ልዩ መንገድ ገልጿል።

— እንደያ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ለዓለም ቢሳ እንዲሆን አባል መስጠቱ (ዮሐ. 3:16፣ ኤፌ. 1:7-1 ፣ ዮሐ. 4:9-10)

— የርገራሄውና የምሕረቱ ብዛት (መዝ. 103:8፣ 11፣ 17:86፣ 15 ሚኪ. 7:18 ፣ ኤፌ. 2:4—5)

— ከፍ ያለው ትዕግሥቱ (1 ዴተ. 3:20)

— ልጆችን መቅጣቱ (ዕብ. 12:6—7) የእግዚአብሔርን ፍቅር ያሳያሉ።

4.3 እውነተኛ ነው

እግዚአብሔር በሚናገረው ቃልም ሆነ በሚሰጠው ተስፋ ምን ጊዜም ተ እውነተኛ ነው። (2 ሳሙ. 7:28፣ መዝ. 146:6) በቃሉ የሚሰጠው መመሪያም ሆነ የተስፋ ቃል አስተማማኝና ሙሉ በሙሉ ተፈጻሚነት ያለው ነው። (ዘሁ. 23:18 ፣ 1 ሳሙ. 15:29)

4.4 ተናተኛ ነው

ከእግዚአብሔር በስተቀር አምላክ ስለሌለ ሰዎች ለተለያዩ ፍጥረታትና የጣዖት ምስሎች የሚሰጡትን አምላክ እግዚአብሔር በፍጹም የሚታወምና ለክብሩና ለሰሙም የሚቀና አምላክ ነው። ከእርሱ በቀር ሌሎች አማልክትን የሚያመልኩትን የሚቀጣ (የሚበቀል) አምላክ ነው። (ዘጸ. 20:4-6 ፣ ዘሌ. 10:4፣ 20:1)

4.5 ሁሉን እዋቂ ነው

እግዚአብሔር ስለግናቸውም ነገር ሙሉ እውነት አለው። (መዝ. 139:6 ፤ 1 ዮሐ. 3:20) ይህንንም እውነት እግዚአብሔር ከሌላ ከግኝት ከምንም ኃይል ያገኘው (የተማረው) ሳይሆን በዘላለም መልክ ታዊ ባሕርይው ከእርሱ ዘንድ ያለ እውነት ነው። (ኢሳ. 40:13 ፤ 14 ፤ 1 ቆሮ. 2:16)

4.6 ቅዱስ ነው

እግዚአብሔርን በጽድቅና በንጽሕናው ፍጹምነት የሚወዳደረው ግንም ምንም የለም። (መዝ. 92:15 ፣ ዘሌ. 11:44—45 ፤ 20:7—8፣ 1 ዲተ. 1:15)

4.7 ሁሉን ያይ ነው

እግዚአብሔር ሙሉ ኃይልና ቸሎታ ያለው ፤ ምንም የማይሳነው አምላክ ነው። (2 ነገ. 3:17—18 ፣ ኢዮብ 9:10 ፣ 42:2 ፣ ኤር. 32:17 ፤ 27)

4.8 የማይለወጥ ነው

እግዚአብሔር በባሕርይው/ፍጹም የማይለወጥ አምላክ ነው ። (ዘኁ. 23:19; ኢሳ. 40:9-10; ሚላ. 3:6; መዝ. 33:11; ያዕ. 1:17) በእንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች (ዘፍ. 6:6 ኢሳ. 38:1-5; ዮናስ 3:10) ላይ እግዚአብሔር እንደተጻጸተ ይናገራል ። ይህ አባባል ሰዎች በሚገባቸው ዓይነት የተጻፈ ፣ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ዓላማ እንዲቀየሩ ያለውን ፍላጎት ፣ የእነርሱንም መመለስ የሚያሳይ እንጂ እግዚአብሔር ከዘለዓለም ዕቅዱ መመለስን የሚያሳይ አይደለም ።

4.9 በቦታና በጊዜ ያልተወሰነ ነው

ቦታ አይወሰነውም ፣ በሙላት በአንድ ጊዜ በሁሉም ቦታ ይገኛል ። (ዘፍ. 4:39; መዝ. 138:7-10; ኤር. 23:24)

— ጊዜ አይወሰነውም ፣ ዘላለማዊ ነው ። እግዚአብሔር መጀመሪያና መጨረሻ የለውም ። (ዘፍ. 21:33; መዝ. 90:2:102:25—27; ኢሳ. 57:15)

4.10 ከሁሉ በላይ ሥልጣን ያለው ነው

የእግዚአብሔር ሥልጣንና ገዥነት ከሁሉ በላይና ተወዳዳሪ የሌለው በመሆኑ ፈቃዱ ሊሻር ወይም ሊለወጥ አይችልም ። (1ዘኢ29:12; መዝ. 29: 10 ፣ 63:16 ፣ 135:5-6)

5. የእግዚአብሔር ሥራዎች

እግዚአብሔር ከፍጥረቱ ጋር የሚገናኝና በሥራዎቹ ማንነቱን የሚገልጥ አምላክ ነው ። ከሥራዎቹ መካከል ጥቂቶቹ ፡-

5.1 ፈጣሪ ነው

እግዚአብሔር ሁሉን ፈጥሯል ፣ በእርሱ ካልሆነ በቀር ማንም ምንም ራሱን በራሱ ያስገኘ የለም ። (ዘፍ. 1:1; ነህ. 9:6 ዘዕ. 20:11; ራዕ. 4:11; ዮሐ. 1:3; ዕብ. 3:4; ኢሳ. 42:5)

እግዚአብሔር ቀደም ብሎ የነበረን ነገር በመጠቀም ሳይሆን ፍጥረትን ከምንም ፈጥሯል ። (መዝ. 33:6 ፣ ዘፍ. 1:3—6)

እግዚአብሔር አካላዊውን (ግዙፉን) ዓለም ብቻ ሳይሆን ሞራላዊ ሥርዓትንም መሥርቷል ። (ሮሜ 2:14—15)

5.2 የፍጥረት ጠባቂና ገዥ ነው

ፍጥረት (ሰውንም ጨምሮ) ከተፈጠረ በኋላ በራሱ ሊኖር የሚችል አይደለም ። በእግዚአብሔር ችርነትና ፈቃድ ይኖራል ። ለፍጥረቱ ሁሉ እግዚአብሔር አስፈላጊውን ይሰጣል ፣ ፍጥረቱንም ይጠብቃል ። (መዝ. 104:21, 27, 30; ቆላ. 1:15—17) ሰው ነፃ ፈቃድ አለው ፣ እግዚአብሔርም ይህንን የሰውን ፈቃድ ሳይሽር የራሱን ዓላማ ይፈጽማል ። (መዝ. 135:6 ፣ 107:33 ኤር. 31:35)

5.3 አላየ ነው

እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን እንዲሁ ከራሱ በሆነ ፍትህና በልዑል ፈቃዱ ያድናል ፣ ይቢዣል ፣ ይታደጋል ፣ ይፈውሳል ። (ዘዕ. 15:2; መዝ. 3:8 ፣ 62:1, 2; ኢሳ. 12:2 ፣ 41:14; 49:26; ዘዕ. 15:26; ዘፍ. 32:39 ፣ 2 ዜና 30:20; መዝ. 103:3) የእግዚአብሔር የመቢዝት ሥራው ፍጥረትን ሁሉ ያጠቃልላል ። (ሮሜ 8:20—23)

6. ሥላሴ

ሥላሴ ሦስትነትን ያመለክታል ። እግዚአብሔር በሦስት አካላት (Persons) በአብ ፣ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ያለ አንድ አምላክ ነው ። የእግዚአብሔር አንድነት በባሕርይና በመለኮት ሲሆን ሦስትነቱ ደግሞ በሰዎችና በአካል ነው ። እያንዳንዱ የሥላሴ አካል ፍጹም አምላክ ነው ። ይህም እግዚአብሔር በየአካላቱ ለሦስት ተከፍሎአል እያሰኘም ፣ በሙሉነት በየአካሉ አለ እንጂ ። አብ አምላክ ነው ፣ ወልድ አምላክ ነው ፣ መንፈስ ቅዱስ አምላክ ነው ። ሆኖም አንድ አምላክ እንጂ ሶስት አማልክት አይደሉም ። እግዚአብሔር አብ ዘላለማዊ ነው ፣ እግዚአብሔር ወልድ ዘላለማዊ ነው ፣ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ዘላለማዊ ነው ። እንዲሁም አብ ላይኛው ፣ ወልድ የአብ ልጅ ነው ፣ መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ የሚሰርጽ ነው ። በዚህም እኩልነታቸው ሳይፋለስ ጸንቶ ይኖራል ።

6.1 የእግዚአብሔር አንድነት

እግዚአብሔር አንድ አምላክ መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ ተገልጿል ።

እግዚአብሔር አንድ አምላክ ነው (ዘፍ. 6:4; ያዕ. 2:19)

— እግዚአብሔር ብቻውን አምላክ ነው ። የሚመሰለውና የሚተካለውም የለም ። (ነህ. 9:6; ዘዕ. 8:10 ፣ ሚካ 7:18 ፣ ዘፍ. 33:26)

6.2 የሥላሴ ሦስትነት

የሥላሴ ሦስትነት በአዲስ ኪዳን በግልጽ ተጠቅሶ የሚገኝ ሲሆን በብሉይ ኪዳን ደግሞ በአጠቃላይ መልኩ ተጠቅሶ እናገኛለን። (ዘፍ. 1:26 ፤ 3:22 ፤ 11:7 ፤ መዝ. 45:6—7 ፤ 110:1 ፤ ኢሳ. 48:16 ፤ ማቴ. 3:16—17 ፤ ዮሐ. 14:16 ፤ 15:26 ሐዋ. 1:4—5 ፤ 1 ቀሮ. 12:4—6)

6.3 የእግዚአብሔር አንድ—ሦስትነት

«እግዚአብሔር አንድ ሦስትነት» ነው ስንል በአንድ ጊዜ በሦስቱ አካላት ወዲያውም በአንድ አምላክነት ያለ መሆኑን ለማሳየት ነው። (ማቴ. 28:19-20)

ይህ የሥላሴ ትምህርት ክስው የመረዳት አቅም በላይ ከሆኑት የእምነት ምሥጢሮች አንዱ ነው። ስለሆነም ስለሥላሴ የሚሰጡት መግለጫዎች ሁሉ ውሱን ናቸው።

7. እግዚአብሔር አብ

7.1 ግንኙነቱ

እግዚአብሔር አብ ከዘላለም ከወልደና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ያለ የነበረና የሚኖር አምላክ ነው። 'አብ' አባት ማለት ነው።

- የኢየሱስ ክርስቶስ አባት ነው። (ማቴ. 3:17 ፤ ዮሐ. 3:16 ፤ ዕብ. 1:5)
- የአሥራኤል ሕዝብ አባት ነው። (ዘዕ. 4:22-23; ዘዳ. 14:1)
- የእግዮች ሁሉ አባት ነው። (ዮሐ. 1:12 ፤ 1 ዮሐ. 3:1 ገላ. 3:28 ፤ 4:6)

7.2 ሥራው

ግንኛውም እግዚአብሔር የሚሠራው ሥራ ሁሉ የሥላሴዎች ሥራ ነው። የአብ ሥራ ስንል በሥላሴዎች ሥራ ውስጥ በተለይ አብ ያከናወናቸው ናቸው። እግዚአብሔር አብ፡—

- የዘላለማዊ ዕቅድ ባለቤት ነው። (ሐዋ. 2:23-24)
- የደገገነት ምርጫ ባለቤት ነው። (ኤጲ. 1:3—4)
- ልጁን ኢየሱስን ወደ ዓለም የላከ ነው። (ዮሐ. 5:36—37 ፤ 17:3 ፤ 18)
- ልጆቹን የሚቀጣ ነው። (ዕብ. 12:7—10)

III እየሱስ ክርስቶስ

1. ግንኙነቱ

ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው ፍጹም አምላክ ነው።

1.1 መለኮትነቱ

ኢየሱስ ክርስቶስ በመለኮትነቱ ከዘላለም የነበረ ፤ አሁንም በሰማይ በአብ ቀኝ ያለ ፤ ሁሉንም አሳልፎ በክብር የሚኖር ዘላለማዊ አምላክ ነው። (ቆላ. 1:19; 2:9 ፤ 1ጴጥ. 3:22 ፤ ዕብ. 7:23-24)

1.1.1 የብሉይ ኪዳን ማስረጃዎች

ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ ለመሆኑና በሥጋ ከመገለጡ በፊት ላለው ሕልውና ብሉይ ኪዳን ማስረጃዎችን ይሰጣል።

ሀ. መለኮታዊ መግለጫዎች አሉት።

ስእግዚአብሔር ብቻ ሊሰጡ የሚገቡ ስምችና መግለጫዎች ተሰጥቶታል።

ኃያል አምላክ (ኤሉሂም ኢሳ. 9:6—7 ጌታ/አዶናይ መዝ. 110:1)

ለ. ሥጋን ለብሶ ከመምጣቱ በፊት መገለጦች ነበሩት

በመልአክ መልክ ተገልጧል (ዘፍ. 16:7—14 ፤ 32:24—32 ፤ ሆሴ. 12:4 ፤ ሐዋ. 7:30—32)

1.1.2 የአዲስ ኪዳን ማስረጃዎች

ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ ለብሶ ወደ ምድር በመጣ ጊዜ መለኮታዊ እንደሆነ የሚከተሉት ማስረጃዎች ያረጋግጣሉ።

ሀ. መለኮታዊ መግለጫዎች አሉት።

ኢየሱሱ ክርስቶስ መለኮት በመሆኑ መለኮታዊ መግለጫዎች አሉት።

—«ቃልም እግዚአብሔር ነበር» ዮሐ. 11

—«ቃልም ሥጋ ሆነ» ዮሐ. 1:14

እግዚአብሔር ስለጌታ ኢየሱስ ሲናገር እምላክ ሆይ ዙፋንህ እስከ ዘላለም ድረስ ይንኖራል (ዕብ. 1:8 ፣ መዝ. 45:6-7) ይላል ።

በሥጋ የመጣው ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘላለም የተባረከ እምላክ ነው (ሮሜ 9:5) ይላል

በክብር እስኪገለጥ የምንጠብቀው ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቁ እምላካችንና መድኃኒታችን ነው። (ቲ ቶ2:13) የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ እውነተኛ እምላክና የዘላለም ሕይወት ነው ። (1 ዮሐ. 5:20)

ለ. እምልኮንና ስግደትን ተቀብሏል

ኢየሱስ ክርስቶስ በእምላክነቱ እምልኮንና ስግደትን ከስዎች ተቀብሏል ። (ዮሐ. 20:28 ፣ ማቴ. 14:33)

ሐ. መለኮታዊ ባሕርያትና መታወቂያዎች አሉት
ኢየሱስ ክርስቶስ በእምላክነቱ ያለያቸው መለኮታዊ ባሕርያትና መታወቂያዎች አሉት ።

— በእንድ ጊዜ በሁሉም ሥፍራ ይገኛል (ማቴ. 18:20 ፣ 28:20 ፣ ማር. 16:19-20) ።

— ሳይለወጥ ለዘላለም ይኖራል (ዕብ. 13:8 ፣ 1:10—12)

— ሁሉን ነገር ያውቃል (ማር. 2:8 ፣ ዮሐ. 1:48 ፣ 2:25 ፣ ማቴ. 17:27)

— የመለኮት ማሳት ሁሉ በሰውነቱ ተገልጧል (ቆላ. 2:8-9)

መ. መለኮታዊ ተግባሮችን ፈጽሟል

ኢየሱስ ክርስቶስ በእምላክነቱ እግዚአብሔር ብቻ ሊፈጽማቸው የሚችላቸውን መለኮታዊ ተግባሮችን ፈጽሟል ።

— ፍጥረት ሁሉ በእርሱ ተፈጥሮአል (ቆላ. 1:16 ፣ ዮሐ. 1:1—3)

— ኃጢአትን አስተስርዮላል (ማር. 2:5-12 ፣ ሉቃ. 7:47—49)

— መታገን አስነስቷል (ማር. 5:35 ፣ 43 ፣ ሉቃ. 7:11—15 ዮሐ. 11:41—44)

ሠ. እምላክ መሆኑን ራሱ ተናግሯል

ከሠራቸው ሥራዎች በተጨማሪ ኢየሱስ ክርስቶስ እምላክ መሆኑን ራሱ በቃሉ ገልጿል ። (ዮሐ. 10:30 ፣ 14:9 ፣ 17:22 ፣ ዮሐ. 12:45)

1.2 ስሞች

ኢየሱስ ክርስቶስ የሚጠራባቸው ስሞች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ቢሆኑም ጉልተው የሚታዩት የሚከተሉት ናቸው ።

— ኢየሱስ ማቴ. 1:21 ፣ ሐዋ. 9:5

— ክርስቶስ (መሲሕ) ማቴ. 16:16

— እማኑኤል (እግዚአብሔር ከእኛ ጋር) ኢሳ. 7:14 ፣ ማቴ. 1:23

— የእግዚአብሔር ቃል ዮሐ. 1:1 ፣ ራዕ. 19:13

— ድንቅ መከር ኢሳ. 9:6

— ኃያል እምላክ ኢሳ. 9:6

— የዘላለም አባት ኢሳ. 9:6

— የሰላም አስቃ ኢሳ. 9:6

— የነገሥታት ንጉሥ ራዕ. 19:16

— የጌቶች ጌታ ራዕ. 19:16

— የእግዚአብሔር ልጅ ማቴ. 16:16 ፣ ሉቃ. 1:35

— የሰው ልጅ ዮሐ. 6:62 ፣ 8:28

1.3 ልጅነቱ

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ለዘላለም የነበረ ከዓለም ፍጹሚያ በኋላ ለዘላለም በልጅነቱ ከእግዚአብሔር አብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር የሚኖር እምላክ ነው ። (ሚክ. 5:2 ፣ ዮሐ. 3:16 ፣ 17 ፣ ገላ. 4:4 ፣ ኢሳ. 9:6)

1.4 ሰብእዊነቱ

ጌታ ኢየሱስ ሥጋ ሰብሶ (ሆኖ በመገለጡ ፍጹም ሰው ፍጹም እምላክ ነው ። (1 ጢሞ. 3:16 ፣ ዮሐ. 1:14 ፣ 1 ዮሐ. 4:2) የሚከተሉትም ማስረጃዎች ሰብእዊነቱን ያረጋግጣሉ ።

1.4.1 ከድንገል ግርድም መወሰዱ

ኢየሱስ ክርስቶስ በድንገል ግርድም ግህፅን በመገፈስ ቅዱስ ተጽንሶ የተወለደ ነው። (ሉቃ. 1:30—31፣ 34—35፤ 2:4—7)

1.4.2 እንደግንኛውም ሰው ማደጉ

ኢየሱስ ክርስቶስ በእካል ዕድገቱ እንደግንኛውም ሰው በቁመትና በሞገስ ያድግ ነበር። (ሉቃ. 2:40—52)

1.4.3 የሰው መልክና ቁመና መያዙ

ኢየሱስ ክርስቶስ ከግንኛውም ሰው ያልተለየ መልክና ቁመና ይዞ በምድር ተመላልሷል። (ፈል. 2:6—8፣ ሉቃ. 24:36—39)

1.4.4 ከኃጢአት በቀር በሁሉ ሰውን መምሰሉ

ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው በመሆኑ ከኃጢአት በስተቀር በነገር ሁሉ እንደሰው የተፈተነ ነበር። (ዕብ. 2:17—18፣ 4:15፣ 1 ዲዮ. 2:22)

2. አገልግሎቶቹ

ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጣቸውና የሚሰጣቸው አገልግሎቶች በሦስት ታላላቅ የብሉይ ኪዳን አገልግሎቶች የሚታዩ ናቸው።

2.1 ሦስቱ አገልግሎቶች

2.1.1 ነቢይነት

ኢየሱስ ክርስቶስ ነቢይ ነው። (ዘፋ. 18:15—18፣ ሉቃ. 13:33፣ 24:19፣ ማቴ. 21:11)

2.2.2 ካህንነት

ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን ነው። (ዕብ. 8:1—2፣ ዕብ. 9:11—14፣ 10:11—14፣ መዝ. 110:4፣ ዕብ. 5:6—10)

2.2.3 ንጉሥነት

ኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሥ ነው። በብሉይ ኪዳን በተነገረው ትንቢት መሠረት እግዚአብሔር ለዳዊት የሰጠውን የተስፋ

ቃል ሙሉ በሙሉ የሚያሟላ ንጉሥ በሥጋ ከዳዊት ዘር የተወለደው ኢየሱስ ብቻ ነው። (2 ሳሙ. 7:16—17፣ ኢሳ. 9:6—7፣ ሚክ. 5:2) በምድራዊ ሕይወቱ ንጉሥ ተብሎ ተጠርቷል። (ሉቃ. 19:38) በዛሬውም ዘመን ቢሆን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰዎችና ከነገሥታት ፈቃድ ሁሉ በላይ ሥልጣን ያለው የዘላለም ንጉሥ ነው። (1 ጢሞ. 1:17) በሺህ ዓመት መንግሥትም በምድር ይነግሳል። (ኢሳ. 11:1—5፣ ራዕ. 19:15—16፣ ራእ. 20:4—6)

በምድራዊ ሕይወቱ ንጉሥ ተብሎ ተጠርቷል። (ሉቃ. 19:38)

በዛሬውም ዘመን ቢሆን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰዎችና ከነገሥታት ፈቃድ ሁሉ በላይ ሥልጣን ያለው የዘላለም ንጉሥ ነው። (1 ጢሞ. 1:17)

2.2 የግዳን ሥራው (ምድራዊ አገልግሎቱ)

ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ ለብሶ በምድር በተመላለሰባቸው ዓመታት ወንጌል በመስበክ፣ ታምራት በማድረግና የእግዚአብሔርን መንግሥት ወደ ሰዎች መቅረብ በማብሰር እስተምሯል። በመጨረሻም ለሰው ልጆች ቢዛ ሆኖ በመሞትና በእርሱ የሚያምኑትን ለማጽደቅ ከመታን ተለይቶ ከመቃብር በመነሳት የዘላለም ሕይወት ዋስትና ሰጥቷል።

2.2.1 ትምህርቱና የፈጸማቸው ታምራቶች

በምድር በተመላለሰበት ዘመን ኢየሱስ ክርስቶስ የምሥራቹን ወንጌል ሰብኳል፤ ድውያንን ፈውሷል፤ በአጋንንት የታሰሩትን አርነት አውጥቷል። (ሉቃ. 4:16—21፣ 42—43 ሐዋ. 10:38—39፣ ማቴ. 4:23—24)

2.2.2 ሞቱ

ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ሥጋ ለብሶ በተመላለሰበት ዘመን ኃጢአት ሳይገኝበት፣ እንዳችሁ በደል ሳይፈጽም በእግዚአብሔር ዘላለማዊ እቅድ በሰዎች ተከላካሪ ሕግማትን ተቀብሎ ለሰው ልጆች ቢዛ በመሆን በመስቀል ላይ ተለቅሎ ሞተ። (1 ዲዮ. 2:32—24 ዕብ. 7:26—27፣ ሐዋ. 2:23፣ ኢሳ. 53:7—9) የመስቀል ሞቱም (መስዋዕትነቱ) የሚከተሉትን ውጤቶች አስገኝቷል።

— ሰዎችን ከእግዚአብሔር ጋር፣ እስታርዳል፣ (ሮሜ 5:10—11፣ 2 ቆሮ. 5:18—19፣ ቆላ. 1:18—22)

— ሰዎችን ከእግዚአብሔር ዘላለማዊ ፍርድ ነፃ አድርጓል (ዮሐ. 3:18 ፣ 5:24 ፣ ሮሜ 8:1)

— ሰዎችን ከኃጢአትና ከሰይጣን ባርነት ዋጅቷል (ገላ. 4:4-5 ፣ 1 ጴጥ. 1:18-19 ፣ ገላ. 3:13 ፣ ዕብ. 2:14-15)

— ሰዎችን ምትክ-በመሆን ፍርድን ተቀብሏል
1ኛ. ጴጥ. 2:22-24 ፣ 2ቆሮ. 5:21 ፣ ሮሜ. 5:8

— ለሚያምኑት ዳግም ልደትን አስገኝቷል (1 ጴጥ. 3-5 ዮሐ. 3:3-18)

2.2.3 መቀበሩ

ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ነፍሱን በአባቱ እጅ አደራ በመስጠት ከሞተ በኋላ በድኑን ደቀ መዛሙርቱ ገንዘው ቀብረውታል ። (ሉቃ. 23:50-53 ፣ 1 ቆሮ. 15:3-4)

2.2.4 ትንሣኤው

ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ተስቅሎ ሞቶ ፣ በመቃብርም ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት አድርጎ መበስበስን ሳያይ ፣ በሞት ኃይል ሳይያዝ ሞትን ድል አድርጎ ከመታን ተለይቶ በአካል ተነስቷል ። ከትንሣኤው በኋላ በምድር በቲመላለ ሰባቸው አርባ ቀናትም በብዙ የዓይን ምስክሮች ታይቷል ። (ሐዋ. 2:23-27 ፣ 1 ቆሮ. 15:3-4 ፣ ራዕ. 1:17-18 ማቴ. 28:5 ፣ ዮሐ. 20:26-27 ፣ 1 ቆሮ. 15:5-8 ፣ ሉቃ. 24:13-39 ፣ ዮሐ. 21:4-8 ፣ ሐዋ. 1.1-3)

2.2.5 ዕርገቱ

ኢየሱስ ክርስቶስ ከመታን ተለይቶ ከተነሣና አርባ ቀናት በምድር ከተመላለሰ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ እያዩት ወደ ሰማይ እርገታ ። (ሐዋ. 1:9-11 ፣ ማር. 16:19 ፣ ሉቃ. 24:50-51)

2.2.8 ዳግም ምጽአቱ

ኢየሱስ ክርስቶስ መግለጡን ለሚጠበቁት አማኞች በስውር ፣ የወንጌልን ቃል አምነው ላልተቀበሉት ዳግም በግል ጽና በታላቅ ክብር በመላእክት ታጅቶ ከቅዱሳኑ ጋር ዳግመኛ ወደምድር ይመጣል ። (1ተሰ. 5:2 ፣ ራዕ. 6:15 ፣ ማቴ. 24:30-44 ማር. 8:38 ፣ 1ተሰ. 3:13)

2.3 በመፈጸም ላይ ያለው አገልግሎት

ኢየሱስ ክርስቶስ በክብር ካረገና በአባቱ ቀኝ ከተቀመጠ በኋላ የሚከተሉትን አገልግሎትን በመፈጸም ላይ ነው ።

2.3.1 መማለድ

ኢየሱስ ክርስቶስ በሰማያት በአባቱ ቀኝ ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ በእርሱ አምነው ለዳኑት የመማለድ አገልግሎት በመስጠት ላይ ይገኛል ። በዚህም በክብር ዳግመኛ ወደ ምድር እስከሚመለስበት ጊዜ ድረስ ለአማኞች ሊቀ ካህን በመሆን ያማላጅነት ሥራውን ያከናውናል ። (ሮሜ 8:34 ፣ ዕብ. 7:23-25 ፣ 1 ዮሐ. 2:1)

2.3.2 ጸሎትን መመለስ

ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ቃሉና እንደ ፈቃዱ አማኞች በሙሉ የሚያቀርቡትን ጸሎት ሰምቶ ይመልሳል ። (ዮሐ. 14:13-14 15:7 ፣ 16:23-24)

2.3.3 በመንፈስ ቅዱስ ማጥመቅ

ኢየሱስ ክርስቶስ በእርሱ ያመኑትን በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቃል ። (ማቴ. 3:11 ፣ ዮሐ. 1:32-33 ፣ 16:7)

2.3.4 ለአማኞች መንፈሳዊ ስጦታዎችን መስጠት

ኢየሱስ ክርስቶስ የእርሱ አካል የሆነችውን ቤተክርስቲያንን ያንጽ ዘንድ ለአማኞች መንፈሳዊ ስጦታዎችን ይሰጣል ። (ኤፌ. 4:8-11 ፣ 1 ቆሮ. 12:8-11 ፣ ሮሜ 12:6-8 ፣ 1 ቆሮ. 14:28)

2.3.5 ቤተ ክርስቲያንን ያንጸል

ተልዕኮዋን መፈጸም እንድትችሉና ወደ እርሱ ሙላት እንድትደርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን ያንጸል (ኣፈ. 4:12-16 ፣ 5:25-30)

IV መንፈስ ቅዱስ

1. ግንኙነት

መንፈስ ቅዱስ እንደ እግዚአብሔር አብና እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ ከመለኮት አካላት አንዱ የሆነ ፍጹም አምላክ ነው። (ማቴ. 28:19፣ ዮሐ. 14:17)

1.1 አካላዊ አቋም (Personality) አለው

መንፈስ ቅዱስ በባይን የማይታይ በእጅ የማይዳሰስ መንፈስ ሲሆን ራሱን የሚገልጽ፣ አካላዊ አቋም ያለው ነው።

1.1.1 አካላዊ አቋም ሳለው የሚሰጥ ስም አለው

መንፈስ ቅዱስ «አጽናኝ» የሚል ስም ተሰጥቶታል። (ዮሐ. 14:16፣ 16:7) ይህም ስም አካላዊ አቋም ሳለው የሚሰጥ ስያሜ እንጂ ራሱን መግለጽ ለማይችል ስሜት ወይም ኃይል ለሆነ ነገር የሚሰጥ መጠሪያ አይደለም። ከዚህ በተጨማሪ ለመንፈስ ቅዱስ የምናውለው «እርሱ» የሚለው ተውላጠ ስም አዲስ ኪዳን በመጀመሪያ በተጻፈበት በግሪኩ ቋንቋ አካላዊ አቋም ሳለው የሚሰጥ እንጂ ቁሳቁስ ወይም ግዑዝ ለሆነ ነገር የምንጠቀምበትን ተውላጠ ስም አይደለም። (ዮሐ. 16:7—8 ፣ 13—14)

1.1.2 እውቀት ፈቃድና ስሜት አለው

ሀ. መንፈስ ቅዱስ እውቀት አለው

መንፈስ ቅዱስ የማስተማር፣ የመመስከር የማወቅ፣ የማሰብ ሁሉ እውቀት አለው። (ዮሐ. 16:12—15፣ ሐዋ. 5:3—9)

ለ. መንፈስ ቅዱስ ፈቃድ አለው

መንፈስ ቅዱስ አማኞችን እርሱ በወደደውና በፈቀደው መንገድ ይመራቸዋል። ሲፈልግም ደግሞ እነርሱ ሊያደርጉ ያስቡትን ይከለክላቸዋል። (ሐዋ. 16:6—7፣ 1 ቆሮ. 12:11)

ሐ. መንፈስ ቅዱስ ስሜት አለው

መንፈስ ቅዱስ ሰዎችን ይወዳል። (ሮሜ 15:30) አማኞችም ሆኑ የማያምኑ ሰዎች በእርሱ ላይ በደል ሲፈጽሙ ያዝናል። (ማቴ. 12:31 32፣ ኤፌ. 4:30፣ 1ተሰ. 5:19፣ ፆብ. 2:7—9)

1.2 መለኮት ነው

መንፈስ ቅዱስ በስሙ፣ በባሕርያቱና በሚፈጽማቸው ሥራዎቹ ፍጹም መለኮታዊ የሆነ፣ እንደ እግዚአብሔር አብና እንደ እግዚአብሔር ወልድ ሁሉ የአምላክነት ክብር፣ ኃይልና ሥልጣን ያለው ነው።

1.2.1 መለኮታዊ ስም አለው

መንፈስ ቅዱስ በስም ራሱ እግዚአብሔር ነው። (ሐዋ. 5:3—9)። ከአብና ከወልድ ጋር በእኩልነት እና በአንድነት ተጠቅሷል። (ማቴ. 28:19)

1.2.2 መለኮታዊ ባሕርያት አሉት

መንፈስ ቅዱስ—ዘላለማዊ ነው (ዕብ. 9:14)
—በሁሉም ሥፍራ እል (መዝ. 139:7—10)
—ሁሉን ያይ ነው (ኢዮ. 33:4)
—ሁሉን አዋቂ ነው (1 ቆሮ. 2:10—11)

1.2.3 መለኮታዊ ሥራ ይሠራል

መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ጋር ፍጥረትን ፈጥሯል (ኢዮ. 33:4፣ ዘፍ. 1፣ መዝ. 104:30)

ዳግም ልደትን ያስገኛል፣ ሕይወትን ይሰጣል።
(ሮሜ. 8:15፣ ዘፍ. 1:2፣ ኢዮ. 26:13፣ 33:4፣ መዝ. 104:30፣ ኢሳ. 40:12—13፣ ዮሐ. 3:5—8)

1.3 የተጠራባቸው ምሳሌዎችና መግለጫዎች

1.3.1 ምሳሌዎች

መንፈስ ቅዱስ በእሳት፣ በርግብ፣ በቅባት፣ በውሃ፣ በነፋስ ተመስሎአል። (ሐዋ. 2:3፣ ማቴ. 3:16፣ 1 ዮሐ. 2:27፣ ዮሐ. 7:37—30፣ ሐዋ. 2:2)

1.3.2 መግለጫዎች

መንፈስ ቅዱስ በብዙ የተለያዩ መግለጫዎች ሲገለጽ ጥቂቱ የሚከተሉት ናቸው።
የፍርድ መንፈስ፣ የምስክር መንፈስ፣ የእውቀት መንፈስ፣

የኃይል መንፈስ ፡ የግብተዋል መንፈስ ፡ የጥበብ መንፈስ ፡ የሞገስ መንፈስ ፡ የሕይወት መንፈስ ፡ የልጅነት መንፈስ ፡ የክብር መንፈስ ፡ የትንቢት መንፈስ ፡ የቅድስና መንፈስ ፡ (ኢ.ሳ. 4:4 ፡ ኢ.ሳ. 11:2 ፡ ዘካ. 12:10 ፡ ዮሐ. 6:63 ፡ ሮሜ 8:2 ፡ 8:15 ፡ 1 ጴጥ. 4:14 ፡ ራዕ. 19:10 ፡ ሮሜ 1:4)

2. የመንፈስ ቅዱስ ተግባር

መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ጋር ፍጥረትን በመፍጠር ፡ የእግዚአብሔርን እውነትና ምስጢር በመግለጽ ፡ ኃይል በመስጠት ፡ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን አገልግሎት ከፍ በግድረግና የእግዚአብሔርን ቃል በማስራጨት ሰዎችን ወደ ንስሐ ያቀርባል ፡ ለአማኞች ኃይልንና የፀጋ ስጦታዎችን በመስጠት ቤተ ክርስቲያንን ያንጸል ።

2.1 በብሉይ ኪዳን

- በተለያዩ ጊዜያት ለተለያዩ አገልግሎት ለእግዚአብሔር ሥራ በተመረጡ ሰዎች ላይ ይወርድ ነበር ።
- መንፈስ ቅዱስ ሲወርድዳቸው ሰዎች ትንቢት ተናግረዋል ። (ዘሀ. 11:25 ፡ 1 ሳሙ. 10:6 ፡ 10 ፡ 19-20)
- መንፈስ ቅዱስ ሰዎችን ለተለያዩ አገልግሎቶች ሥራዎች ይለይ ነበር ፡ ኃይልም ይሰጣቸው ነበር (ዘካ. 24:2 ፡ 27:18 ፡ መሳ. 3:10 ፡ 6:34 ፡ 11:29 ፡ 1 ሳሙ. 11:6 ፡ 16:13 ፡)
- መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን አገልጋዮች በመቀባትና በመምራት የእግዚአብሔር ቃል እንዲጸፍ አድርጓል ። (ኤር. 36:17—18 ፡ 2 ጴጥ. 1:20—21)

2.2 በአዲስ ኪዳን

- በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ፡ እድታት ፡ ሞትና ትንሣኤ ተገልጾል ። (ሉቃ. 1:34 ፡ 67 ፡ 2:25 ፡ 4:1 ፡ ሐዋ. 10:38 ፡ ሉቃ. 12:12 ፡ ዮሐ. 3:5 ፡ 1 ጴጥ. 3:18 ፡ ዮሐ. 20:22)
- በአገልግሎቱ ዘመንም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን አገልግሎት በማክበር ፡ ለድሆች ወንጌል እንዲሰበክና የታሰሩት መፈታትን እንዲያገኙ አድርጓል (ሉቃ. 4:18)
- መንፈስ ቅዱስ አገልጋዮችን በመቀባትና በመምራት የእግዚአብሔርን ቃል እንዲጸፍ አድርጓል ። (1 ቆሮ. 2:13 ፡ 2 ጴጥ. 1:21 ፡ 2 ጢሞ. 3:16—18)
- መንፈስ ቅዱስ ዓለምን ስለኃጢአት ፡ ስለጽድቅና ስለፍርድ ይወቅሳል ፡ ሰዎችን ይቀጣል ፡ ወደእውነት ይመራል ። (ዮሐ. 16:8—11 ፡ ሐዋ. 5:3—5 ፡ ዮሐ. 16:13—14)

— ቤተ ክርስቲያንን ከስሕተት ይጠብቃል ፡ ፤ አማኞችን ወደ እውነት ይመራል ፡ በውስጣቸው ይግልጻል ፡ ይቀድሳል ፡ ያስተምራል ፡ ኃይልን ይሰጣል ፡ ለአገልግሎት ያዘጋጃል ። (ዮሐ. 14:26 ፡ 15:26 ፡ 16:13—14 ፡ 1ኛ ዮሐ. 2:27 ፡ ዮሐ. 4:24 ፡ ሐዋ. 20:28 ፡ ሮሜ 8:27 ፡ 1 ጴጥ. 1:1—2 ፡ ዮሐ. 16:13 ፡ 14 ፡ ሐዋ. 2:1—4)

3. የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትና ሙላት

ማንኛውም ሰው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ሲድን የልጅነትን መንፈስ አግኝቶ አዲስ ፍጥረት ሆኖ ከመንፈስ ይወስዳል ። ዳግም የተወለደው አማኝ በመንፈስ ቅዱስ ይጠመቃል ፡ በየጊዜውም በመንፈስ ይሞላል ። እንደ ተስፋ ቃሉ ሐዋርያትና በእነርሱ ዘመን የነበሩ ሌሎች አማኞች በመንፈስ ቅዱስ እንደ ተጠመቁና በየጊዜው በመንፈስ እንደተሞሉ ሁሉ በዚህ ዘመን ያሉት አማኞችም በመንፈስ ቅዱስ ይጠመቃሉ ፡ በየጊዜውም ይሞላሉ ።

3.1 የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት

አማኞች እግዚአብሔርን የሚያክብር ሕይወት እንዲኖሩና የኢየሱስ ክርስቶስ የማዳን ወንጌል ምስክር እንዲሆኑ በመንፈስ ቅዱስ ይጠመቃሉ ። መንፈስ ቅዱስን ይቀበላሉ ። (ሐዋ. 1:5 ፡ 8 ፡ 8:14—17) የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት አማኝ ዳግመኛ ሲወሰድ ወይም ከዳግም ልደቱ በኋላ ሲሆን ይችላል ። በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ ምልክቱ በልሳን መናገር ነው ። ይህም ልሳን አማኝ በግል አምልኮው ለእግዚአብሔር ምስጢርን የሚናገርበትና ራሱን የሚያንጽበት የተለየ ቋንቋ ነው ። (ሐዋ. 2:4 ፡ 10:45—46 ፡ 19 ፡ 6 ፡ ማር. 16:17 ፡ 1 ቆሮ. 14:2)

ሐዋርያትና አብረዋቸው የነበሩት የጌታ ደቀ መዛሙርት በኢየሩሳሌም በበዓለ ሃምሳ ቀን በመንፈስ ቅዱስ ከተጠመቁ በኋላ ልምምዱ በሌሎች ስፍራዎች በነበሩ አማኞች ዘንድ በግልጽ ታይቷል ።

- በሰማርያ አምነው የነበሩ ክርስቲያኖች በእጅ መጫን መንፈስ ቅዱስን ተቀብለዋል ። (ሐዋ. 8:14—17)
- በቀሳርያ ለቀርኔሌዎስ ቤተሰቦች ጴጥሮስ ቃሉን ሲናገር መንፈስ ቅዱስ በላያቸው ላይ ወርዶአል ። (ሐዋ. 10:44—46)
- በኤፌሶን ለነበሩ አሥራ ሁለት ለሚያህሉ ደቀ መዛሙርት ጳውሎስ በውሃ ካጠመቃቸው በኋላ እጁን ጭናባቸው መንፈስ ቅዱስን ተቀብለዋል ። (ሐዋ. 19:1—7)

3.2 የመንፈስ ቅዱስ መላት

አማኝ አግዚአብሔርን በማክበር መንፈሳዊ አገልግሎቶችን ለመስጠት በመንፈስ ቅዱስ ከተጠመቀበት ጊዜ ጀምሮ በየጊዜው በተደጋጋሚ በመንፈስ ቅዱስ ይሞላል ። (ሐዋ. 2:4 ፣ ሐዋ. 4:31 ፣ ኤፌ. 5:18)

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች የአግዚአብሔር ስጦታ ፣ የኢየሱስ ስጦታ ፣ የፀጋ ስጦታ በመባል ይታወቃሉ ። የአግዚአብሔር ፣ የኢየሱስ ፣ የመንፈስ ስጦታ የሚሉት ሰጪውን ፣ የፀጋ ስጦታ የሚለው አሰጣጡን ይገልጻሉ ። ሁሉም መንፈሳዊ ስጦታዎች ናቸው ። (ሐዋ. 8:20 ፣ 1 ጴጥ. 4:10 ፣ ኤፌ. 4:7—11 ፣ 1 ቆሮ. 12:28)

4.1 የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ዝርዝር

መንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያንን የሚያንጸ. ልዩ ልዩ ስጦታዎችን ሰጥቷል ። እነዚህም ፡-

4.1.1 የመገለጥ/የማወቅ ስጦታዎች

- ጥበብን መናገር 1 ቆሮ. 12:8
- አውቀትን መናገር 1 ቆሮ. 12:8
- መናፈስትን መስየት 1 ቆሮ. 12:10

4.1.2 የጋይል ስጦታዎች

- እምነት 1 ቆሮ. 12:9-11
- የመፈወስ ስጦታ 1 ቆሮ. 12:9
- ተአምራትን ማድረግ 1 ቆሮ. 12:10

4.1.3 የመናገር ስጦታዎች

- ትንቢት መናገር ሮሜ. 12:6 ፣ 1 ቆሮ. 12:10
- በልዩ ዓይነት ልሳን መናገር 1 ቆሮ. 12:10
- በልሳኖች የተነገረውን መተርጉም 1 ቆሮ. 12:10

4.1.4 የአገልግሎት ስጦታዎች/ሰዎች

- ሐዋርያት ኤፌ. 4:11 ፣ 1 ቆሮ. 12:28
- ነቢያት ኤፌ. 4:11 ፣ 1 ቆሮ. 12:28
- ወንጌላውያን ኤፌ. 4:11
- አረኞች ኤፌ. 4:11
- አስተማሪዎች ኤፌ. 4:11 ፣ 1 ቆሮ. 12:28

4.1.5 ሌሎች ስጦታዎች

- መምከር ሮሜ 12:8
- መስጠት ሮሜ 12:8
- መግዛት/ማስተዳደር ሮሜ 12:8
- ምሕረት ማድረግ ሮሜ 12:8
- እርዳታ (የመርዳት ስጦታ) 1 ቆሮ. 12:28

4.2 የስጦታዎች አሰጣጥ

ስጦታዎች ሁሉ የፀጋ (ነጻ ስጦታዎች ስለሆኑ ከተቀባዩ መንፈሳዊ የሕይወት ደረጃ ጋር ግንኙነት የላቸውም ። እነዚህን ስጦታዎች መንፈስ እንደወደደ ሲያንዳንዱ ያካፍላል ። (1 ቆሮ. 12:11—18 ፣ ሉቃ. 11:11—13)

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች በቀድሞው ዘመን እንደተሰጡ ፣ በዚህም ዘመን በእምነት ስሙን ለሚጠሩ ሁሉ ይሰጣሉ ። (ኢዮ. 2:28—32 ፣ ሐዋ. 2:17—21) የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን የሚቀበሉት ፡- የሚያምኑ ፣ የሚለምኑ ፣ የተጠሩ ፣ አግዚአብሔርን የሚታዘዙ ናቸው ። (ዮሐ. 7:38 ፣ ሉቃ. 11:11—13 ፣ ሐዋ. 2:38—39 ፣ 5:32) ስጦታዎችም በመመኘት ፣ በመለመን ፣ በመጠየቅ ፣ እጅን በመመገን ይሰጣሉ ። (1 ቆሮ. 12:31 ፣ 14:13 ፣ ሮሜ 1:11 ፣ 2 ጢሞ. 1:5—6 ፣ 1 ጢሞ. 4:14)

4.3 ስጦታዎቹ የሚሰጡበት ሃላግ/ምክንያት

መንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን የሚሰጠው ፡-

- አማኞች የአግዚአብሔርን ልጅ በማመንና በማወቅ ወደሚገኝ አንድነት እንዲደርሱ ፣ ወደ ክርስቶስ መላት እንዲያድጉ ፣ የክርስቶስን አካል ለማንጸና ለማሳደግ ፣ ቅዱሳን አገልግሎትን ለመሥራት ።

- የክርስቶስን የማዳን ወንጌል ለማወጅ ነው ።

ይህን በማድረግ መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስ ክርስቶስን ያከብራል ። (ኤፌ. 4:11—13 ፣ 1 ቆሮ. 14:3 ፣ 12:26 ፣ ማር. 16:15—18 ፣ ዮሐ. 16:14)

4.4 የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች አጠቃቀም

አማኞች የተሰጣቸው የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ቤተ ክርስቲያንን ለማንጸና የተሰጡ መሆናቸውን አውቀው በአግባብና በሥርዓት በስጦታዎቻቸው መጠቀም ያስፈልጋቸዋል ። ቤተ ክርስቲያንም የተሰጣትን የአገልግሎት ስጦታዎች በየመልካቸው በአግባቡ ልትጠቀምባቸው ይገባል ። ስለሆነም የሚከተሉትን ግስተዋል ያስፈልጋል

— እግዮች/ቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔር በፀጋው የሰጣቸውን ስጦታ በሥራ ላይ ለማዋል መትጋት፣ ስጦታዎቹንም ማንግጣት (2ኛ ጢ/፡፩ሮጫ 12:6—8) »

— በጉባዔ በግል በልሳን መጸለይ ይቻላል ። በልሳን የሚናገር ራሱን ያንጸል፣ በመንፈስ ምሥጢርን ይናገራል ። ለጉባዔው በልሳን የሚናገር ቢኖር ሁለት ወይም ቢበዛ ሦስት ሆነው በየ ተራ ይናገሩ ። የሚተረጉም ባይኖር ግን በማህበር መካከል ዝም ይበልፍ ለራሱና ለእግዚአብሔር ይናገር ። ነገር ግን ሁሉም በሥርዓትና በእግባብ ይሁን ። (1 ቆሮ. 14:2፣ 5፣ 13፣ 27—28፣ 30—40)

— የትንቢት ስጦታ ያላቸው በእንደ ስብሰባ ታራ በተራ ሁለት ወይም ሦስት ሆነው ይናገሩ ከእነዚህ ሲናገር በጉባዔው የሚገኘው ሰው ከእግዚአብሔር መልእክት ቢቀበል በመናገር ላይ ያለው ዝም ይበልፍ፤ ሁለተኛው ሰው ይናገር ። (1 ቆሮ. 14:20—33)

— ቤተ ክርስቲያን ስጦታዎቹ እንደ እግዚአብሔር ቃል መሆናቸውን ልትመዝን፣ ሰዎችን ልታበረታታ ይገባታል ። በእጠቃቀም ስህተት ቢኖር ስህተቱን ታርግላች፣ የተሳሳተውንም በየወሃት መንፈስ በማቅናት ሰዎችን ወደ እውነት ትመራላች ። (1 ተሰ. 5:19—22፣ 1 ዮሐ. 4:1)

— እግዮች የተሰጣቸውን የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች በፍቅር ለእግዚአብሔር ክብርና ለቤተ ክርስቲያን መታነጽ እንዲውሉ በሥርዓትና በእግባብ እንደ እግዚአብሔር ቃል መጠቀም ይገባቸዋል ። (1 ቆሮ. 13:1—3)

5. የመንፈስ ፍሬ

ክርስቲያኖች እንደ መንፈስ ፈቃድ ለመኖርና መንፈሳዊ ነገር ለማሰብ በእያ ሱስ ክርስቶስ የሕይወት መንፈስ ሕግ ከኃጢአት አርነት ወጥተዋል ። (ሮጫ 8:2፣ 5) ራሱን ለመንፈስ ቅዱስ ፈቃድ ያስገዛና በመንፈስ የሚመራ ሰው በሕይወቱ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎች ይታያሉ ። እነርሱም ፍቅር፣ ደስታ፣ ሰላም፣ ትዕግሥት፣ ቸርነት፣ በጉነት፣ እምነት፣ የውሃት፣ ራሱን መግዛት፣ የመሳሰሉት ናቸው ። (ገላ. 5:22—23) እነዚህን በመክተልና በማድረግ እግዚአብሔርን ደስ ማስኘት ይቻላል ። (ሮጫ 8:6—8)

V ሰውና ኃጢአት

1. ሰው

1.1 የሰው ማንነት

ሰው በእግዚአብሔር መልክና አምላል የተፈጠረ ሕያው ፍጡር ነው ። (ዘፍ. 1:26-27፣ 2:7፣ እዮብ 10:8-12)

1.2 የሰው አፈጣጠር

ሰው ልዩና የተከበረ ፍጡር ነው ። ይህም የሆነው በፈጣሪው በእግዚአብሔር መልክና አምላል በመፈጠሩ ነው ። (ዘፍ. 1:26-27፣ ዘፍ. 2:7፣ መዝ. 100:3፣ ያሕ 3:9) «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው፣ በአፍንጫውም የሕይወት እስትንፋስን እፍ አለበት፣ ሰውም ሕያው ነፍስ ያለው ሆነ» (ዘፍ. 2:7) ሰው በዓይን የሚታይና የማይታይ የአፈጣጠር ይዘት አለው ። ሰው ሥጋ፣ ነፍስና መንፈስ ነው ። (1 ተሰ. 5:23)

1.2.1 ሰው በእግዚአብሔር ፍጥረት ላይ ገዥ ነው

በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ የተፈጠረው ሰው ከፍጥረት ሁሉ የተለየና እግዚአብሔርም በፍጥረታት ላይ የገዥ ነት ሥልጣንና አደራ የሰጠው ክብር ፍጡር ነው ። ሰው በአፈጣጠሩ ከፈጣሪው ከእግዚአብሔር ከሌላው ፍጥረት ሁሉ የተለየ ነው ። (ዘፍ. 1:26-28፣ 2:7፣ 14:20፣ መዝ. 8:4-8)

1.2.2 ሰው እውቀት፣ ሰሜትና ፈቃድ አለው

ሰው ማሰብ የሚችል፣ እውቀት፣ ሰሜት፣ ፈቃድ፣ የምርጫ ነጻነት፣ ያለው የእግዚአብሔር ፍጡር ነው ። ሰው የራሱን ውሳኔ ማድረግ ይችላል፣ ሰውሳኔውም ተጠያቂ ነው ። (ዘፍ. 2:9፣ ዘፍ. 2:16-17 እና 3:6፣ ዘፍ. 3:8፣ ዘፍ. 30:19-20)

1.3 የሰው ፍጥረት ይዘት

ሰው በፍጥረቱ ሥጋ፣ ነፍስና መንፈስ ነው ። እነዚህም ራሳቸውን የቻሉ ባሕርያትና የሥራ ድርሻ አላቸው ።

1.3.1 ሥጋ

— ይህ በዓይን የሚታየውና በእጅ ሊዳሰስ የሚችለው የሰው ክፍል ነው ። (ሉቃ. 24:36-39) ለማይታዩት ነፍስና መንፈስ ማድረፍ ወይም መሸፈን ነው ። (ማቴ. 10:28፣ እዮ. 19:26)

- ከግዙፍ ዓለም ወይም ፍጥረት ጋር ግንኙነት ግድረ ጊያ የሆኑትን የሰሜን ሕዋሳት (ማየት፣ መስማት፣ ግሽተት፣ መንካትና፣ መቅመስ (ብልቶችን የያዘ ነው።
- ሥጋ ለእግዚአብሔር መንፈስ ወይም ለሠይጣን መንፈስ ግድረያ መሆን ይችላል። (ኤፌ. 1:13፣ 1 ቆሮ. 6:19፣ 1 ዮሐ. 4:13፣ ግር. 5:1-5፣ ግር. 9:17-25፣ ሉቃ. 8:27-33)
- የሰው ሥጋ ግኝትና በሰባሽ ነው። (1 ቆሮ. 15:50፣ 1 ጴጥ. 1:24፣ ዘፍ. 3:19)
- የሰው ሥጋ የራሱ የሆነ ፈቃድ ያለው ሲሆን በእግዚአብሔር መንፈስ ቁጥጥር ሥር ሲወለድ መልካም ፈቃድ የሚኖረውና ከዚህ ውጭ ሲሆን ግን ፈቃዱ ሁሉ የእግዚአብሔርን መንፈስ ፈቃድ የሚቃወም ይሆናል። (ሮሜ 6:12-13፣ ገላ. 5:17-21፣ ሮሜ 8:5-13)

1.3.2 ነፍስ

- እግዚአብሔር የሕይወትን እስትንፋስ በሰው አፍንጫ እፍ ባለበት ጊዜ የተሰጠው የሰው ክፍል ነው። (ዘፍ. 2:7)
- ነፍስ በሰው ሥጋ ውስጥ ሲገኝ ሰው ሕይወት ይሆናል። (ዘፍ. 2:7) ከሰው ሥጋ ሲለይ ደግሞ መት ይሆናል። (መዝ. 104:29፣ 1 ነገ. 17:20-22፣ ያዕ. 2:26) ከሰው ሥጋ ቢለይም ግኝትና በሰባሽ ስላልሆነ ነፍስ ዘላለማዊ ነው። (ግቲ. 10:28)
- የሰው እኒነት (Personality) መግለጫ የሆኑት፡— ነፍስ የሰው ፈቃድ፣ ሰሜን፣ እውቀት ግድረያ ነው። (ዘፍ. 49:6፣ ዘፍ. 4:29፣ ኢዮ. 30:25፣ መዝ. 86:4፣ ግቲ. 26:38፣ ምሳ. 19:2)

1.3.3 መንፈስ

- በበደልና በኃጢአት ምክንያት የሰው መንፈስ መት ይሆናል። (ኤፌ. 2:1)
- ዳግም በተወለዱ ሰዎች ዘንድ ይህ መንፈስ ሕይወት በመሆኑ እግዚአብሔርን እንድናመልክና ፈቃዱንም እንድንረዳ ያስችለናል። (ሮሜ 8:10፣ ዮሐ. 4:24፣ 1 ቆሮ. 2:12-13)
- እግዚአብሔር መንፈስ ጋር በመሆን ለአግኖች የእግዚአብሔር ልጆች መሆናቸውን ይመስክርላቸዋል። (ሮሜ 8:16)

1.4 ሰው ከውድቀት በፊት

ሰው በኃጢአት ከመውደቁ በፊት ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት የነበረው ኃጢአትን የግያውት ነበር። በኤደን ገነትም በንጽህና ይኖር ነበር። (ዘፍ. 1:26-29፣ መዝ. 8:4-8፣ ዘፍ. 2:19-20፣ ዘፍ. 3:8፣ 3:6፣ 2:9፣ 2:16፣ 3:2-3፣ ዘፍ. 2:8፣ 15፣

1.5 የሰው ውድቀት

ሰው እትብላ ከተባለው የዛፍ ፍሬ በበላ ጊዜ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመተላለፉ በኃጢአት ወደቀ። (ዘፍ. 2:16-17፣ ዘፍ. 3:6፣ ሮሜ 5:12) ውድቀቱም የሚከተሉትን ውጤቶች አስከትሏል።

1.5.1 መንፈሳዊ ሞት

ሰው ኃጢአትን እንደሠራ ወዲያው በመንፈሱ ሞተ፤ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውም ሕብረት ተቋረጠ። የኃጢአትም ተገዥ ሆነ። (ዘፍ. 2:17፣ 3:8፣ ኤፌ. 2:1-2፣ ሮሜ 5:12፣ ቂቶ 3:3፣ 2 ጴጥ. 2:19)

1.5.2 ሥጋዊ ሞት

አዳምና ሔዋን ኃጢአትን ከሠሩ በኋላ «አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህ» ባተባለው ቃል መሠረት ሰው ሁሉ ይሞታል። ይህም ሞት ነፍስ ከሥጋ የምትለይበት ሥጋዊ ሞት ነው። (ዘፍ. 3:19፣ 4:8፣ 5:5፣ ሮሜ 5:12)

1.5.3 ዘላለማዊ ሞት

ሰው ሁሉ በኃጢአት ውድቀት ምክንያት መንፈሳዊ ሞት ስለሞተ በእየሱስ ክርስቶስ እምኖ ከኃጢአቱ ዕዳ ነጻ ካልወጣ በስተቀር የዘላለም ሞት ይሞታል። (ዘፍ. 3:22፣ ሮሜ 6:23፣ ራዕ. 21:8)

1.5.4 የተፈጥሮ ባሕርይ መቃወስ

ሰው በኃጢአት በመውደቁ ምክንያት ተፈጥሮ ባሕርይዋን ሰወጠች፤ ምድር እሾህና አሜሪካን የምታበትል ሆነች። ምድርም ለሰው አድካሚ ሆነች። (ዘፍ. 6:11-12፣ ዘፍ. 3:17-18)

2. ኃጢአት

2.1 ትርጉም

ኃጢአት የእግዚአብሔርን ፈቃድ መቃወም ወይም ትዕዛዙን መተላለፍ ነው። እግዚአብሔርን መበደል፣ ከእግዚአብሔር ትዕዛዝ ፈቀት ማለት፣ ከፋትን ግድረግና ግመጽ፣ በእግዚአብሔር ቃል መሠረት በተገለጸው እውነት የጽድቅ መገንድ አለመኖርና ይህንንም እውነት በእምነት ያለመቀበል ኃጢአት ነው። (ዳገ. 9:5፣ ያዕ. 4:17፣ 1 ዮሐ. 3:4)

2.2 አጀማመር

— በመላክት መካከል ሰይጣን በትዕቢት እግዚአብሔር ከሰጠው የክብር ቦታ የላቀ ደረጃ በመፈለግ አንድ እግዚአብሔር ለመሆን ባለው ምኞት የእግዚአብሔርን ፈቃድ ተቃውሞ በወሰደው የአመጽ እርምጃ ኃጢአት ተጀመረ። (ኢ.ሳ. 14:12-15; ሕዝ. 28:11-19; ይሁዳ 6:1 ሞሐ. 3:8; 2 ጴጥ. 2:4)

— እግዚአብሔር ሰውን ከፈጠረ በኋላ ሊጠብቀው የሚገባውን ትእዛዝ ሰጥታል። ሰው ግን የሰይጣንን የህሰት ቃል በማመን በራሱ ምርጫ የተከለከለውን የዛፍ ፍሬ በመብላቱ ኃጢአት ወደ ዓለም ገባ። (ዘፍ. 2:16-17; 3:1-8; ሮሜ 5:12)

2.3 የኃጢአት ሁለንተኛነት እና እውነትነት

ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ነው። ኃጢአት በማንኛውም ሰው ላይ ኃይል አለው። ግንም ሰው በራሱ ኃይል ወይም ጥረት ከኃጢአት ሥልጣንና ግዛት ራሱን ነጻ ሊያወጣ የሚችል አይደለም። (ሮሜ 5:12; ገላ. 3:22; ሮሜ 3:9-20)

ኃጢአት ያለና ውጤቱ የሚታይ፣ በተግባር የሚገለጽና መኖሩ በእግዚአብሔር ቃል የተረጋገጠ ነው።

- ተፈጥሮ ይገልጻል ዘፍ. 3:17-18; 6:11-12
- ሰዎች ተናዘውበታል ኢ.ሳ. 6:5; ጳጉ. 9:15
- ሕግ ገልጾታል ሮሜ 7:7
- እግዚአብሔር ይፋ አድርጎታል ዘፍ. 6:5
- ኢየሱስ ክርስቶስ ገልጾታል ዮሐ. 7:6-7; 9:40-41
- አግኖች በገል ይረዱታል ሮሜ 7:16-20
- የሰው ሕሊና ይገልጻል ሮሜ 2:2-15

2.4 የውርስና የድርጊት ኃጢአት

2.4.1 የውርስ ኃጢአት

የሰው ልጆች ሁሉ የመጀመሪያውን ኃጢአት ከደረገው ከአዳም ዘር በመወለዳቸው የዚህ ኃጢአት ተካፋዮች ናቸው። ስለዚህ ማንኛውም ሰው ከዚህ የውርስ ኃጢአት ነጻ አይደለም። (ሮሜ 5:12-14; ኤፌ. 2:3)

2.4.2 የድርጊት ኃጢአት

እያንዳንዱ ሰው ከአዳም በመወለዱ ከወረሰው ኃጢአት ሌላ የራሱን ፈቃድ ለማድረግ በሚያደርገው ጥረት በምኞቱ

ሲሳብና ሲታለል የእግዚአብሔርን ሕግ ወይም ትእዛዝ በመተላለፍ የሚፈጽመው ኃጢአት የድርጊት ኃጢአት ነው። (ቲቶ 3:3; ያዕ. 1:14-15; ሮሜ 2:5-6; 2 ቆሮ. 5:10)

2.5 የኃጢአት ውጤት

ሰው በኃጢአት ከወደቀ በኋላ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ሕብረት፣ ችሎታውና እውነቱ እንዲሁም ከሌለው ሰው ጋር የነበረው መተግመንና ፍቅር ሁሉ በአንድነት የተበላሸና የተመረዘ ሆነ። (ዘፍ. 3:23-24; ዘፍ. 4:8; ሮሜ 3:41—18; ዘፍ. 2:16-17; 3:6-12)

በኃጢአት ምክንያት የእግዚአብሔር ፍርድና መርገም በሰው፣ በምድርና በምድር ተንቀሳቃሾች ሁሉ መጥቶአል። ያስከተለውም ውጤት፡—

- የእግዚአብሔር እርግጥን ወይም ፍርድ ዘፍ. 3:14-19
- መከራና ድካም ዘፍ. 3:16-19
- የምድር እሾህና አጫካ ግብቀል ዘፍ. 3:17-18
- ረጋብ፣ ሖርነት፣ በሽታና ወ.ዘ.ተ ኤር. 14:10-12

2.6 በኃጢአት ላይ የክርስቲያን አጭም

ክርስቲያን ከቀደመው ኃጢአቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም የታጠበ፣ በመንፈስ ቅዱስም ዳግም የተወለደ፣ ክርስቶስ በከፈለው ዋጋ በኃጢአት ላይ ድል ያገኘና ኃጢአትን ላለማድረግ የወሰነ ሰው ነው። ዳግም የተወለደ ሰው እኃጢአት ሞቶ ለጽድቅ ለመኖር በመነሳቱ መጠን ኃጢአትን የመጥላትን ከኃጢአቱ የመራት ባሕርይ አለው። ሆኖም በካለምና በሥጋው ምኞት እየተሳበ በሰይጣን እየተቃለለ፣ እየተሳሳተ ሲበድልና ሲታላለፍ ኃጢአቱን በመናዘዝ በንስሐ ይታደሳል። (1 ጴጥ. 1:1—2:16; ሮሜ 6:1-6; ሮሜ 6:12-14; 1 ዮሐ. 2:15-16; ዕብ. 3:13; 12:16; 1 ዮሐ. 1:8-10; 1 ቆሮ. 6:18)

8-9 : ሮሜ 3:20-22 : ገላ. 2:16 : ሮሜ 4:4-5) በእምነት ደግሞ የተወለዱ ሰዎች መንፈስ ቅዱስ በሕይወታቸው ስለ ሚኖር በጉምገባር ይፈጽማሉ። (ገላ. 5:22-23 : ኤፌ. 2:10)

VI ደህንነት

1. ምንነት

ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ እምኖን ገብሮ ሲገባ ከእግዚአብሔር መንፈስ ዳግም በመወለዱ የዘላለም ሕይወት ያገኛል። ይህ በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የተገኘው ጸጋ ደህንነት ይባላል። (ዮሐ. 1:12-13 : 2 ቆሮ. 5:17 : ዮሐ. 3:3-5) ይህም ደህንነት የሚከተሉትን ያጠቃልላል፡—

- ዳግም መወለድ
- መጽደቅ
- መቀደስ
- መከበር

2. ዳግም ልደት

ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል በመሞቱ የፈጸመውን የግዳን ሥራ በእምነት ተቀብሎ በመንፈስ ቅዱስ አዲስ ፍጥረት ሲሆን ዳግም ተወለደ ይባላል።

2.1 የዳግም ልደት ግጥም መንገድ

2.1.1 ንስሐ መግባት

ሰው በወርስ ከአባት፣ በግል ሕይወቱ በተገባር በሚታየው መተላለፍና ዐመጽ ምክንያት ኃጢአተኛ ነው። በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ በግማን ደህንነት ያገኘ ዘንድ ኃጢአቱን መናዘዝና ከክፉ መንገዱ መመለሱ አትጣጫ ወገኑ መቀየሩ ንስሐ መግባት ይባላል። (ምሳ. 28:13 : ሕዝ. 18:27-28 : 30-32 : ኢሳ. 46:8 : ግር. 1:14-15 : ሐዋ. 3:19-20)

2.1.2 እምነት

እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ወዳዘጋጀው ደህንነት መድረስ ሞሪያሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ቢዛነት በማመን ነው። እምነት ከመስማት ነው መስማትም በእግዚአብሔር ቃል ነው። (ሮሜ 3:21-22 : 4:4-5 : ሮሜ 10:4 : 17 : ዮሐ. 5:24) ዳግም ልደት ሰው ሊያደርገው በሚችለው በግንኙነት መልካም ሥራ ወይም በጉምገባ የሚገኝ ሳይሆን ከእግዚአብሔር በክርስቶስ ለሚያምኑ የሚሰጥ ነጻ ስጦታ ነው። ይህንን ስጦታ ሰው በእምነት ብቻ ይቀበላል። (ኤፌ. 2)

2.2 የክርስቶስ ቢዛነት በዳግም ልደት

ዳግም የተወለደ ሰው በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የሚከተሉት ሆነ ውሲታል፡—

2.2.1 ምትክ አግኝቷል

ኃጢአት የሌለበት ኢየሱስ ክርስቶስ በኃጢአተኞች ምትክ በመስቀል ላይ ሞቷል። ዳግም የተወለደው ሰው በክርስቶስ ምትክነት ነጻነት አግኝቷል። (ሮሜ 5:8 : ገላ. 3:13 : 2 ቆሮ. 5:21)

2.2.2 ፍርድ ተወግዶለታል

የሰው ልጆች የእግዚአብሔር ሕግ በመተላለፋቸው የእግዚአብሔር ቁጣ በላያቸው ነዶአል። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በመሞት የእግዚአብሔርን ፍርድ ተቀበለ፤ ሰዎችም የእግዚአብሔርን ምሕረት እንዲያገኙ አደረገ። ደግሞ የተወለደ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በግማኑ ከእግዚአብሔር ፍርድ ነጻ በመሆን ከቁጣ ድኗል። (ኢሳ. 53:5 : ኤፌ. 2:3-5)

2.2.3 ከእግዚአብሔር ጋር ታርጽል

በኃጢአት ምክንያት ሰው የእግዚአብሔር ጣላት ሆኗል። ኢየሱስ ክርስቶስ ይህንን ጣላትነት በመስቀል ላይ ሞተ አስወግዶታል። ዳግም የተወለደ ሰው በክርስቶስ ሥራ ከእግዚአብሔር ጋር ታርጽል። (ሮሜ 5:10-11 : ኤፌ. 2:14-16 : ቆላ. 1:21-22)

2.2.4 በኃጢአት ላይ ድል አግኝቷል

ሰው በኃጢአት ምክንያት ሕይወቱ ላይ በዳግም በላይ ላይ ሕል። የክርስቶስ ደም ይህንን ዕዳ በመደምሰሱ ዳግም የተወለደ ሰው የኃጢአትን ሥርየት አግኝቷል። ወደፊትም ኃጢአት እንዳይገዛው በክርስቶስ ኃይል ድልን ተቀባይቷል። (ቆላ. 2:14-15 : ዕብ. 9:14 : 22 : 1 ዮሐ. 3:8)

2.2.5 በዲያቢሎስ ላይ ሥልጣን ተሰጥቷል

በኃጢአት መትየህን ሰው ከዲያቢሎስ ሥልጣን ሥር ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ሞቱና በትንሣኤው የዲያቢሎስን ሥልጣን ሸርአል። ዳግም የተወለዱትም በዲያቢሎስና በዓይኑ ሁሉ ላይ ሥልጣን ተሰጥቷቸዋል። (ቆላ 1:13-14 : 2:14-15 : ሉቃ. 10:19-20 : ዕብ. 2:14-15 : ኤፌ. 2:1-7)

3. መጽደቅ

መጽደቅ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የኃጢአተኞችን ፍርድ በመቀበሉ በጌታ በኢየሱስ አምነው የጻፉ ሰዎች ኃጢአትን እንዳልሠሩ ሆነው በእግዚአብሔር ፊት የሚቆጠሩበት ነው። (ሮሜ 8:1 ፣ 2 ቆሮ. 5:21 ፣ ገላ. 3:13)

ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአትን እንዳልሠሩ ሆነው ሊቆጠሩ የሚችሉት እግዚአብሔርን ለማሰደስት በሚሠሩት መልካም ምግባር ሳይሆን የኃጢአታቸውን ቅጣት በመስቀል ላይ በወሰደው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናቸው ብቻ ነው። (ኤፌ. 2:18 ፣ ኢሳ. 53:5 ፣ ሮሜ 3:22-26)

4. መቀደስ

መቀደስ ለእግዚአብሔር መለየትና የእግዚአብሔር መሆን ነው። ይህም ከኃጢአት ወይም ከክፋት በመለየት ወደ እግዚአብሔር መቅረብንና ለእግዚአብሔር መኖርን ያመለክታል። መቀደስ በክርስቶስ ኢየሱስ ደህንነትን ያገኙ በአናፍራቸው ሊታይ የሚገባውን የሕይወት ለውጥ የሚያሳይ ነው። መንፈስ ቅዱስ አማኝን ይቀድሳል፤ በቅድስናም እንዲኖር በሕይወቱ ይሠራል።

ቅድስናን እንደሚከተለው በቅደም ተከተል መመልከት ይቻላል።

— ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመው መስዋዕትነት በአርሱ አምነው ደህንነት ያገኙትን ነውር የሌላቸው አድርጎ በእግዚአብሔር ፊት እቅርቧቸዋል፤ ለሌሊት ቅዱሳን ፍቸው። ይህም ሰው አምና በዳነ ጊዜ በእግዚአብሔር የተቀበለው ቅድስና ነው። (ኤፌ. 1:4 ፣ 1 ጴጥ. 1:1 ፣ 1 ቆሮ. 1:30-31)

— ክርስቲያን መቀደሱ የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ነው። ሰው በማመኑ ከእግዚአብሔር የሚቀበለው ቅድስና በዕለት ከዕለት ኑሮው መገለጽ ይኖርበታል። የእማኝ ጥሪ ጌታን ለመምሰል፣ ከኃጢአትና ክርኩስት ተለይቶ ለመኖር ነው። (1 ጴጥ. 1:15-16 ፣ 1 ተሰ. 4:3-6 ፣ 12:14 ፣ ኤፌ. 4:22-24 ፣ 2 ቆሮ. 6:16-17 ፣ 7:1) 7:5-8

— አማኞች ፍጹም ወደሆነው ቅድስና፣ ኢየሱስን ወደ መምሰል ደረጃ የሚደርሱት ጌታ ኢየሱስን በክብሩ ተገልጾ ፊት ለፊት በሚያዩበት ወቅት ነው። (1 ተሰ. 3:13 ፣ 1 ዮሐ. 3:2-3 ፣ ይሁዳ 24-25)

እግዚአብሔርን መስለው ልማፍ የሚወዱ ሁሉ ስለ ስሙ መከራ ይቀበላሉ፤ ይህም ስለ ክርስቶስ ተሰጥቷቸዋል። ክርስቲያኖች በመከራ ውስጥ ሲያሉ ጌታን ለመምሰል ይሠራሉ። (ሙሉ. 1:28-29 ፣ ሮሜ 8:17 ፣ ማቴ. 5:10-12 ፣ ሐዋ. 3:12 ፣ ሉቃ. 9:23-24 ፣ ዮሐ. 16:1-4 ፣ 1 ተሰ. 3:3-4 ፣ ሐዋ. 14:21-22 ፣ ማቴ. 10:22 ፣ ሮሜ 5:3-4 ፣ 1 ጴጥ. 5:10)

5. መከበር

መከበር የደህንነት የመውረሻው ደረጃ ነው። (ሮሜ 8:30 ፣ 1 ቆሮ. 15:42-44 ፣ ሙሉ. 3:21)

6. ልጅነት

ኢየሱስ ክርስቶስን በእምነት በመቀበል ዳጉም የተወለደ ሰው የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል። ይህም ሰው እንደ መንፈስ ፈቃድ ከእግዚአብሔር

የተወሰደ ነው። እንጂ እንደ ሥጋ ፈቃድ የተወለደ አይደለም። አንድ ሰው የእግዚአብሔር መንፈስ ለመንፈሱ ሲመስከርበት ነው። (ዮሐ. 1:12-13 ፣ ገላ. 3:26 ፣ ሮሜ 8:16 ፣ 1 ዮሐ. 4:13)

6.1 የልጅነት ሥልጣን/በረከት

አንድ ሰው የእግዚአብሔር ልጅ ሲሆን ከሚቀበላቸው በረከቶችና ከሚሰጠው ሥልጣን መካከል የሚከተሉት ይገኙበታል።

- እግዚአብሔርን በአባትነት መጥራት ሮሜ 8:15 ፣ ገላ. 4:6
- የእግዚአብሔር ቤተሰብነት ኤፌ. 2:19 ፣ ገላ. 3:26-28
- የእግዚአብሔር መንግሥት ወራሽነት ገላ. 3:29 ፣ 4:7 ኤፌ. 1:13-14 ፣ 1 ጴጥ. 1:3-5 ፣ ሮሜ 8:17 ፣

6.2 የልጅነት ተግባር

አንድ ሰው የእግዚአብሔር ልጅ ከሆነ በኋላ የሚከተሉትን ተግባሮች ማከናወን ወይም በሕይወቱ ማሳየት ይጠበቅበታል።

- እግዚአብሔርን መውደድ ፣ ማከበርና መታዘዝ ዮሐ. 14:18 21 ፣ 23
- ፍሬ ማፍራት ዮሐ. 15:4-5 ፣ 8 ፣ 16
- የማስታረቅ አገልግሎት ማቴ. 5:9 ፣ 2 ቆሮ 5:17-20 መፈጸም።

7. የእግዚአብሔር ምርጫ ፣ የሰው ነፃ ፈቃድና የደህንነት የዘላለም ዋስትና

— እግዚአብሔር አስቀድሞ ያወቃቸውን ፣ በክርስቶስ የመረጣቸውን የልጁን መልክ እንዲመስሉ አስቀድሞ ወስኗል። ይህም የእግዚአብሔር ምርጫ ነው። (ሮሜ 8:29-30 ፣ ኤፌ. 1:5 ፣ 11 ፣ 1 ጴጥ. 1:1-2)

— እግዚአብሔር ሰው ነጻ ፈቃድ ሰጥቷል። ስለሆነም የደህንነትን ስጦታ ለመቀበል ወይም ላለመቀበል በራሱ መምረጥና መወሰን ይችላል። እግዚአብሔር ሳስምን ሁሉ እንዲሁ ስለ ወደ ለዓለም ቢዛ እንዲሆን በሰጠው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ሁሉ ይድናል። ያላመነም ይፈረድበታል። (ማቴ. 11:28-30 ፣ ዮሐ. 3:16-18 ፣ ሐዋ. 10:43 ፣ ሮሜ 10:9-10 ፣ ሕዝ. 18:4 ፣ 33:11 ፣ ራእ. 22:17 ፣ 1ኛ ጢሞ. 1:15-16 ፣ 2:3-4)

— ሰው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ሲያምን ደህንነትን ያገኛል። የእማኝ ደህንነት በእግዚአብሔር ማንነትና ሥልጣን የተጠበቀ ስለሆነ ከእግዚአብሔር እጅ ማንም ሊነጥቀው አይችልም። ይህ እማኝ በኃጢአቱ

ንሰሐ በመግባት፡ ዕለት ዕለት ከእግዚአብሔር ጋር ሕብረቱን በማጽናት፡ በብርሃን በመመላለስ ከእግዚአብሔር ሐሳብ ጋር መተባበር አለበት። የተቀበለውን ደህንነት በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ መፈጸም ይገባል፤ እስከ መጨረሻ የሚጸና እርሱ ይድናልና። (ዮሐ. 10:27-30፡ ሮሜ 8:29-30፡ ኤፌ. 1:5፡ 11፡ ይሁ. 24፡ 1 ዮሐ. 1:8-9፡ ራሴ 2:12፡ ዕብ. 10:26-31፡ 6:4-8፡ 2 ዲጥ. 1:10-11)

VII. ቤተክርስቲያን

1. ምንነቷ

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመው የደኅንነት ሥራ ምክንያት ከኃጢአታቸው በደሙ ታጥበውና ከዓለም ርኩስነት ተለይተው እርሱን ለማምለክና ለማገልገል የተጠሩት የእማኞች ኅብረት ቤተ ክርስቲያን ትባላለች። 1ኛ ዲጥ. 2:9

በእግዚአብሔር ቃል ቤተ ክርስቲያን በሁለት ዓይነት መልክ ተገልጿ እንመለከታለን።

1.1 ዓለም አቀፍ ቤተ ክርስቲያን

በስፍራና በአካባቢ ያልተወሰነችውና በእግዚአብሔር ዘንድ ብቻ የታወቀችው በዓለም ዙሪያ ያሉትን እውነተኛ እማኞች ሁሉ የምታቅፈው ቤተ ክርስቲያን ናት።

(ማቴ. 16:18፡ ኤፌ. 1:22-23፡ ቆላ. 1:18፡ ኤፌ. 5:27፡ 1ኛ ጢሞ. 3:15)

1.2 አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን

በስፍራና በአካባቢ የተወሰነች፡ የራሷ መሪዎች ያሏት፡ ራሷን በራሷ የምታስተዳድር፡ በራሷ ምዕመናን ወንጌልን የምታሰራጭ፡ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እምነት የዳኑ ሰዎች ኅብረት ናት።

(ፌል. 1:1፡ 1ኛ ተሰ. 1:1፡ 1ኛ ቆሮ. 1:2፡ ቆላ. 4:15)

2. ቤተ ክርስቲያን የተገለጸችበት ምሳሌዎች

የቤተ ክርስቲያንን ገጽታዎች የሚያሳዩ የተለያዩ ምሳሌዎች በእግዚአብሔር ቃል ተጠቅሰው ይገኛሉ። ከነዚህም ዋና ዋናዎቹ የሚከተሉት ናቸው።

2.1 አዲስ ሰው

እርጌው ሰው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመኑ ዳግም ሲወለድ አዲስ ፍጥረት መሆኑን ያመለክታል።

(2 ቆሮ. 5:17፡ ዮሐ. 3:3-5፡ ኤፌ. 2:14-16)

2.2 የክርስቶስ እካል

ምዕመናን በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ያላቸውን የመንፈስ አንድነትና በኅብረትም በእርሱ ሥልጣን ሥር መሆናቸውን ያሳያል።

(ኤፌ. 1:22-23፡ ቆላ. 1:18፡ ሮሜ 12:4-5፡ 1ኛ ቆሮ. 12:12-13)

2.3 የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ

ምዕመናን የእግዚአብሔር ማደሪያ በመሆናቸው በቅድስና መኖር

እንዳለባቸው ይገልጻል ።

(1ኛ ቆሮ. 3:16 ፣ 6:19 ፣ 2 ቆሮ. 6:16-18 ፣ ኤፌ. 2:21-22 ፣
1ኛ ጴጥ. 2:5)

2.4 የክርስቶስ መሸራረጥ

ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ የታዉች የእርሱን መምጣት በንጽህናና በቅድስና የምትጠባበቅ መሆኗን ይገልጻል ።
(2 ቆሮ. 11:2 ፣ ራዕ. 19:7 ፣ 21:2 ፣ 22:17)

3. ዓላማና ተግባር

3.1 ዓላማ

ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ መስበክ ፣ የሚያምኑትንም የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት በማድረግ ፣ ለክርስቶስ ቀን ፍጹማን ሆነው እንዲገኙ ለእግዚአብሔር ማቅረብና የእግዚአብሔርን መንግሥት ማስፋፋት ፤
(ቆላ. 1:28 ፣ ማቴ. 28:19-20 ፣ ማር. 16:15)

3.2 ተግባር

3.2.1 የወንጌልን ተልዕኮዋን መፈጸም

ሀ. የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን የማዳን ወንጌል በእባ ሎችዋና በእገልጋዮችዋ አማካኝነት ላላመኑት መስ በክና ማሠራጨት ። ከዚህ ጋር በርኩሳን መናፍስት የታሰሩትን ነፃ ማውጣትና ለበሽተኞች መጸለይ ።
(ማቴ. 10:1 ፣ ማር. 3:13-15 ፣ ሉቃ. 9:1 ፣ ሐዋ. 5:12-16 ፣ 1 ጴጥ. 2:9 ፣ ማቴ. 28:18-20 ማር. 16:15-18 ፣ ኤፌ. 3:8 ፣ ሐዋ. 1:8 ፣ ዮሐ. 20:21)

ለ. የመኑትን የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት እንዲሆኑ ማስ ተማር ፣ ማሳደግና መጠበቅ ፤ ለመንፈስ ቅዱስ ጥም ቀት መጸለይና የጸጋ ሥጦታዎች እንዲሠሩ ማበረ ታታት ፣ ማነሳሳት ፤

(ሐዋ. 1:8 ፣ 2:1-4 ፣ 8:14-19 ፣ 10:44-48 ፣ 19:1-7 ፣ ኤፌ. 4:11-14 ፣ ቆላ. 1:28 ፣ ዮሐ. 21:15-17 ፣ ሐዋ. 20:28 ፣ 1ኛ ጴጥ. 5:2)

ሐ. እግዚአብሔርን በመንፈስና በእውነት ማምለክና ማክበር ፤
(ኤፌ. 1:4-6 ፣ ሮሜ 12:1 ፣ ዕብ. 13:15 ፣ ዮሐ. 4:24)

3.2.2 የቤተ ክርስቲያን ሥርዓቶችን መፈጸም

ሀ. የውሃ ጥምቀት

ይህ ሥርዓት ከወንጌል ለብክትና የማስተማር ተልዕኮ ጋር ተያይዞ የቀረበ ሲሆን በእምነት ደኅንነታቸውን ያረጋገጡ አማኞች ሁሉ ሊፈጽሙት የሚገባ ለአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አባልነት የሚያበቃ ሥርዓት ነው ።

የውሃ ጥምቀት ሥርዓት የሚፈጸመው በአብ ፣ በወ ልደና በመንፈስ ቅዱስ ስም በውሃ ውስጥ በመጥለቅ ሲሆን አማኙ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር በሞቲና በትንሳኤው መተባበሩን የሚገልጽበት የምስክርነት መንገድ ነው ።

(ማቴ. 28:19-20 ፣ ማር. 16:16 ፣ ሐዋ. 2:41 ፣ 8:36-39 ፣ ሮሜ 6:1-4 ፣ ቆላ. 2:11-12)

9

ለ. የጌታ እራት

ጌታ ኢየሱስ አልፎ በተሰጠበት ሌሊት ለደቀ መዛሙርቱ ሞቲን ለማሳሰብ የፈጸመላቸው ሥርዓት ነው ። በሥጋው የተመሰለውን ንብሰቱን በመብላት ፣ በደሙ የተመሰለውን ጽዋውን በመጠጣት ደቀ መዛሙርቱ እርሱ እስከሚመለስበት ጊዜ ድረስ ሞቲን እንዲያውቁ ፣ ለደኅንነታቸው ያደረገውን ውስታ እንዲያስቡና ከእነርሱ በኋላም ለሚመጣው ትውልድ እንዲያስ ተላልፋት የደነገገው ሥርዓት ነው ። ይህም ሥርዓት ጥምቀት የፈጸሙ አማኞች ጌታ ኢየሱስ ያደረገላቸውን መስዋዕትነት በማስብ ስለሞቱ ለመናገር እንደ እካል መሆናቸውን ለማስታወቅ የሚካፈሉት ማዕድ ነው ።

(ማቴ. 26:26-28 ፣ ሉቃ. 22:14-20 ፣ 1ኛ ቆሮ. 10:16-17 ፣ 11:22-23)

3.2.3 ልዩ ልዩ አገልግሎቶችን መስጠት

ሀ. የጋብቻ ሥርዓት ማስፈጸም

ጋብቻ ሁለት በጾታ የተለያዩ አማኞች በጌታ ፈቃድ እስከ ሞትድረስ ስይለያዩ ፣ እየተፈቃቀሩና እየተረዳዱ ለመናገር ሲወሰኑ ቤተ ክርስቲያን ምስክርነታቸውን ጸሁ መሆኑን አጣርታ ቃል ኪዳን በማስገባት የምታ

ስፈጽመው ሥርዓት ነው።

(ዘፍ. 2:18-24፣ ማር. 10:2-12፣ 1ኛ ቆሮ. 7:13፣ ኤፌ. 5:23-33፣ ማቴ. 19:3-6፣ ሚሊ. 2:14-16፣ ሮሜ 7:2፣ ዕብ. 13:4)

ለ. የቀብር ሥርዓት ማስፈጸም

በጌታ ላንቀላቶት አማኞች ቤተ ክርስቲያን የቀብር ሥርዓት ትፈጽማለች። (ሐዋ. 8:2)

ሐ. ጸሎት፣ ጽምና ጸሎት

ቤተ ክርስቲያን አባሎችዋ በጸሎት እንዲተጉ፣ እንዲሁም በመጽም ጸሎት እንዲያደርጉ ታበረታታለች፤ በተጨማሪም ቤተ ክርስቲያን የአገልግሎት ፍሬ እንዲበዛላትና አስፈላጊና አባላቢ ለሆኑ ጉዳዮች አባሎችዋን በጎብረትም ሆነ በግል በጽም በጸሎት እንዲተጉ ታደርጋለች። (ሐዋ. 1:14፣ 4:23-31፣ 13:2-3፣ 14:23፣ ማቴ. 17:21)

መ. ሌሎች አገልግሎቶች

እንደ መዝሙር፣ ማግከር፣ ወ.ዘ.ተ ታከፍውናለች። (ሮሜ 12:3-13)

3.2.4 አስተዳደር ነክ ሥራዎችን ማከናወን

ሀ. አባሎችዋ የሚተዳደሩበትን መመሪያ ማዘጋጀት፣ በመመሪያው መሠረት በፍትህ ማስተዳደርና መግዛት፤ (ሐዋ. 15:6-29፣ 16:4-5፣ 1ኛ ተሰ. 5:12-13፣ ዕብ. 13:7፣ 1ኛ ጢሞ. 5:17፣ 1 ጲጥ. 5:1-4)

ለ. አገልጋዮችን ማሠማራት መንከባከብና ማስተዳደር። (1 ቆሮ. 9:8-14፣ ዮሐ. 13:16-17፣ ገላ. 6:6፣ ፊል. 4:14፣ 1 ጢሞ. 5:18-20)

ሐ. ገንዘብን ማስተዳደር

የእግዚአብሔርን ሥራ ለመሥራት ከአባሎችዋ በአሥራት፣ በመባና በስጦታ የምታገኘውን ገንዘብና ቁሳቁስ በአግባቡ ሥራ ላይ እንዲውል ማድረግ፤ (ሮሜ 12:8 2 ቆሮ. 9:8-7፣ ሚሊ. 3:8-10)

3.2.5 ዕርዳታና የልማት ሥራዎች ማከናወን

ቤተ ክርስቲያን ችግሮች አባሎችዋን ትረዳለች የልማት ሥራዎችንም ታከፍውናለች። (ማቴ. 5:16፣ ሉቃ. 10:29-37፣ ገላ. 6:10፣ 2ኛ ቆሮ. 8:1-7፣ 2ኛ ቆሮ. 9:1-2፣ 1ኛ ቆሮ. 16:1-2)

4. የቤተ ክርስቲያን ሥልጣን

ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አካል በመሆንዋ ራስዋ ከሆነው ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ያርሱን መንግሥት ለማስፋፋት ሥልጣን ተሰጥቷል። (ቆላ. 2:9፣ ኤፌ. 1:22-23) ይህም ሥልጣን የሚከተሉትን ያጠቃልላል።

4.1 በክፋት መንፈሳዊያን ሠራዊት ላይ ሥራዎችቸውን ለማፍረስ። (ማቴ. 16:18-19፣ ማቴ. 10:1፣ ሉቃ. 9:1፣ ኤፌ. 6:12)

4.2 በአባሎችዋ ዘንድ ቅድስናን ለመጠበቅ፣ ወንጌልን የመስበክ ሥልጣን አላት። ይህንንም ለማድረግ አባሎችዋን ለማነጽ የሥነ ሥርዓት እርምጃዎች መውሰድ፣ መምከር፣ መዘለፍ፣ መገሠጽና ማግለል፤ (ማቴ. 18:15-18፣ 2ኛ ጢሞ. 4:2፣ ቲቶ 1:13፣ 2:15፣ 3:10 11፣ 2ኛ ቆሮ. 13:10፣ 1 ቆሮ. 5:1-5)

4.3 አገልጋዮችን የመሾምና የመሻር ሥልጣን አላት።

5. የአገልግሎት ሥጦታዎች

ምዕመናንን፡— የእግዚአብሔርን ልጅ በማመንና በማወቅ ወደሚገኝ እንድትገቡ፣ ሙሉ ሰውም በመሆን ወደ ክርስቶስ ሙላት እንዲደርሱ ለማድረግ፣ የክርስቶስንም አካል ወደ ፍጹምነት ለማድረስና ለክርስቲያናዊ አገልግሎት ለማዘጋጀት፡—

እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን የሚከተሉትን የአገልግሎት ሥጦታዎች፣ ለሰዎች ሰጥቷል። (ኤፌ. 4:12-13) እነዚህም አገልግሎቶች እስከ ጌታ ምጽዓት ድረስ ይቀጥላሉ።

5.1 ሐዋርያት

የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ የትንሣኤው ምስክር የሆኑ፣ በኃይልና በሥልጣን ወንጌልን የሚስብኩ፣ ቤተ ክርስቲያንን የሚመሠርቱ አገልጋዮችን የሚሾሙና በቀጥታ ከእግዚአብሔር መልእክትና መገለጥን የሚተብሉ መልእክተኞች ናቸው።

(1ኛ ቆሮ. 12:28፣ ኤፌ. 4:11፣ 1ኛ ቆሮ. 9:1-2፣ ኤፌ. 2:20)

5.2 ነቢያት

ወቅታዊና ወደፊት የሚሆነውን መልእክት ከእግዚአብሔር ተቀብለው የሚያስተላልፉ ሲሆኑ ቤተ ክርስቲያንን ለማንጽ ለመምከርና ለማጽናናት ለመገሰጽ የተሰጡ ናቸው። (ዘገ. 12:6፣ 1ኛ ቆሮ. 12:28፣ 14:3-29፣ አዮጵ 3:7፣ ሐዋ. 11:27፣ 13:1፣ 15:32)

5.3 ወንጌላውያን

የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን የማዳን ወንጌል ይዘው ከቦታ ወደ ቦታ እየተዘዋወሩ ቃሉን የሚሰብኩ መልእክተኞች ናቸው። በደረሱበት ወቅት አዳዲስ ሰፍራዎች ጌታ እንደሰጣቸው ፍሬ ከላከቻቸው ቤተ ክርስቲያን ጋር በመተባበር ቤተ ክርስቲያንን ይመሠርታሉ። (ሐዋ. 21:8፣ ኤፌ. 4:11፣ 2 ጢሞ. 4:5)

5.4 እረኞች

በአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሥር ሆነው መገኛቸውን በመጠበቅ፣ ምዕመናንን በመጎብኘት፣ የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማር የሚያሳድጉና የሚጠብቁ አገልጋዮች ናቸው። (ኤፌ. 4:11፣ ሐዋ. 13:1፣ 1 ቆሮ. 12:28)

5.5 አስተማሪዎች

የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማር የሚያሳድጉና ከስሕተት የሚጠብቁ አገልጋዮች ናቸው። (1ኛ ቆሮ. 12:28)

6. አድራጃጀት

6.1 አመሠራረት

በአንድ ማኅበረ ምዕመናን አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የሚባለው የሚከተሉትን መመዘኛ ህጾች አሟልተው ሲገኙ ነው።

ሀ. ለመራትና ለያስተዳድሩት የሚችሉ የራሷ መሪዎች ሲኖሯት (ሐዋ. 11:20፣ 14:23፣ 15:24:6፣ 20:17፣ ፊል. 1:1፣ ቲቶ 1:5-9)

ለ. ከአባሎች በሚገኘው አሥራት፣ መባዕና ሥጦታ ሥራውን የሚያንቀሳቅሱ ሲሆኑ። (ሚል. 3:8-10፣ 2 ቆሮ. 9:6-7)

ሐ. በራሱ አባሎችና አገልጋዮች ወንጌልን ለማስራጨት የሚችል ሲሆን። (ቆላ. 1:6፣ 1 ተሰ. 1:6-8)

6.2 አባልነት

የቤተ ክርስቲያን አባልነት መሆን የሚችሉት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እምነት ንስሐ የገቡ፣ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም በወጣ የተጠመቁና የቤተ ክርስቲያን የእምነት መመሪያ ተቀብለው ወደ ኅብረት የተጨመሩ ምዕመናን ናቸው። (ሐዋ. 2:37-42፣ 47፣ 5:14)

6.3 መስተዳድር

ቤተ ክርስቲያን ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጣት ሥልጣንና ተግባር አላት። ይህንንም ሥልጣንና ተግባር በመሪዎች አማካይነት፣ አስፈላጊ በሆኑ ጉዳዮች ደግሞ አብሮ በመሥራትና በመወለን በተግባር ትተረጉማለች። (ሐዋ. 15፣ ማቴ. 18:17-19)

6.3.1 ሽማግሌዎች / እረኞች

ሀ. ተግባር ፡ ሽማግሌዎች በመጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ስሞች የተጠቀሱ ሲሆኑ (ኢጲስ ቆጶስ፣ መጋቢ፣ ጳጳስ፣ እረኞች) በማስተዳደርና በማስተማር ቤተ ክርስቲያንን የሚመሩ አገልጋዮች ናቸው። ከነዚህ ውስጥ አንዳንዶች በማስተዳደር ሲተጉ ሌሎች ሙሉ ጊዜያቸውን የሰጡ እረኞች ሆነው ቃሉን በመሰበከና በማስተማር የሚተኩ ናቸው። (1 ጢሞ. 5:17-18፣ 3:1-7፣ ቲቶ 1:5-9፣ ሐዋ. 20:17-28፣ 1 ጴጥ. 5:1-5)

ለ. አመራረጥ / ሹመት

ሽማግሌዎች በ1ኛ ጢሞ. 3:1-7 እና በቲቶ 1:5-9 ላይ በተዘረዘሩት መለኪያዎች ተመዝነው ብቁ ሆነው ሲገኙ በቤተ ክርስቲያን ይሾማሉ።

ሐ. የአገልግሎት ዘመን

የተሾሙት ሽማግሌዎች አገልግሎታቸውን ራዕያቸውን በተወሰነ ጊዜ ለቤተ ክርስቲያን እንዲያረጋግጡ ይደረጋል። ቤተ ክርስቲያንም ምስክርነታቸውን ትመዝናለች። (የጊዜው ገደብና የአመዘዘት ሁኔታ በቤተ ክርስቲያን መተዳደሪያ ደንብ ውስጥ ይዘረዘራል።)

6.3.2 ዲያቆናት

ሀ. ተግባር፡— በሽማግሌዎች ሥር ሆነው ለቤተ ክርስቲያን የግዕድና ልዩ ልዩ አገልግሎት እንዲሰጡ የተመረጡ ናቸው። (ሐዋ. 6:1-6)

ለ. አመራረጥ / ሹመት፡— የዲያቆናት አመራረጥ በ1ኛጢሞ. 3:8 የሐዋ.6:3 በተዘረዘረው መመዘኛ መሠረት ይመረጣሉ።

ሐ. የአገልግሎት ዘመን

በሌሎች ሽማግሌዎች የአገልግሎት ዘመን እንደ ተገለጸው በተወሰነ ጊዜ ለቤተ ክርስቲያን እንዲያረጋግጡ ይደረጋል። ቤተ ክርስቲያንም ምስክርነታቸውን ትመዝናለች።

7. ግንኙነት

7.1 ከሌሎች አባያተ ክርስቲያናትና መንፈሳዊ ድርጅቶች ጋር

ቤተ ክርስቲያን በእምነት ከሚመስሏት አባያተ ክርስቲያናት ጋር ጥበረትና እንድነት ሊኖራት ይገባል። ከሌሎች አባያተ ክርስቲያናትና ከመንፈሳዊ ድርጅቶች ጋር አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ መልካም በሆኑ ተግባራት ግለትም ችግሮችን በመርዳትና በመሳሰሉት ተግባሮች ላይ መተባበር ትችላለች። (ኤፌ. 4:3፣ ገላ. 6:10፣ ዕብ. 13:16)

7.2 ከጥበረተሰብ ጋር

ቤተ ክርስቲያን በምድር ላይ ጩካና ብርሃን በመሆን እንድትመላ ለስ ታዛለች። ይህም በጥበረተሰቡ መካከል ክፉ ከሆነ ነገር በመጠበቅ፣ መልካምና በጎ በሆኑ ነገሮች ላይ በመተባበር፣ የሌሎችን ደስታና ሕዘን ተከፋይ በመሆን፣ እንደዚሁም በተያለ መጠን ከሰዎች ሁሉ ጋር በሰላም ተስማምቶ በመኖር መገለጥ ይኖርበታል። (ማቴ. 5:13-16፣ ዮሐ. 17:15፣ ሮሜ 12:9፣ 15:18፣ ዕብ. 12:14፣ 2 ቆሮ 8:14-18፣ ኤፌ. 5:7-13)

7.3 ከመንግሥት ጋር

ግንኛውም ሥልጣን የሚገኘው በእግዚአብሔር ፈቃድ ስለሆነና፣ ያሉትም ባለሥልጣናት የተሾሙት ከእግዚአብሔር ስለሆነ ቤተ

ክርስቲያን ለመንግሥት ባለሥልጣንና ሥርዓት መታዘዝ አለባት። ስለሆነም ለባለሥልጣናት መጸለይና መስጠት የሚገባውን ግለትም ግብርና ቀረጥ መክፈል፣ መፈራትም፣ ግንበርና የመሳሰሉትን ግድረግ ይገባል። (ሮሜ 13:1-7፣ 1 ጴጥ. 2:13-17፣ ቲቶ 3:1-2 ግቴ. 17:24-27፣ 22:17-21፣ 1 ጢሞ. 2:1-2)

VIII መላእክት

1. ግንኙነት

መላእክት መንፈሳዊ አካል ያላቸው ፍጥረታት ናቸው። ተጥራቸው እጅግ ብዙ ነው። አይታወቅምም። ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው እውቀት፣ ስሜትና ፈቃድ አላቸው። የማይሞት አካላዊ አዳም ያላቸው፣ ጋብቻን የማይፈጽሙና የማይወልዱ ናቸው። ከሰው የላቀ ኃይል ቢኖራቸውም በእንድ ጊዜ በሁሉም ሥፍራ የማይገኙ፣ ሙሉ እውቀትና ችሎታ የሌላቸው ናቸው። መላእክት የተለያዩ የሥልጣንና የኃላፊነት ደረጃ አላቸው። ይህ የደረጃ ልዩነት በብርሃን መጋለጥና በወደቁት መላእክት ዘንድ የሚታይ ነው። (ቆላ. 1:15-16፣ 1:8፣ ሉቃ. 20:34-36፣ ዕብ. 1:7፣ 14፣ ዮሐ. 20:12፣ ዕብ. 12:22፣ ራእ. 5:11፣ ሉቃ. 15:10፣ ይሁ. 6:2፣ 2ኛ. 2:12፣ 2 ሳሙ. 24:15-16፣ መዝ. 8:4-5፣ ሉቃ. 2:15፣ 1 ተሰ. 4:16፣ ዳግ. 10:2፣ 21፣ ይሁ. 9፣ ራእ. 12:7፣ ኢሳ. 6:2-6፣ ዘፍ. 3:24፣ ሕዝ. 10:1፣ ኤፌ. 3:10፣ 6:12፣ ማቴ. 12:24፣ 25:41)

2. ዓይነታቸው

መላእክት በአጠቃላይ በሁለት ክፍሎች ይከፈላሉ። እነርሱም፡— የብርሃን መላእክትና የዉሰማ መላእክት ናቸው።

2.1 የብርሃን መላእክት

2.1.1 ግንኙነት

ከእግዚአብሔር ወደ ሰው መልእክት የሚያደርሱ፣ እግዚአብሔርን ለማክበር፣ ለማምለክና ለማገልገል በታማኝነት ያሉ ቅዱሳን መላእክት ናቸው። (ዕብ. 1:6፣ 14፣ ራእ. 5:11-12፣ መዝ. 148:1-2)

2.1.2 አገልግሎታቸው

መላእክት እግዚአብሔርን ያከብራሉ፣ ያገለግላሉ፣ ፈቃዱንም በመፈጸምና በማስፈጸም ቅዱሳንን ያግዛሉ፣ ያገለግላሉ።

- እግዚአብሔርን ያመልካሉ፣ ዙፋኑን ይጋርዳሉ። (ራእ. 5:11-14፣ 7:11-12፣ ዕብ. 1:6፣ ሕዝ. 28:14፣ 10:1፣ መዝ. 80:1፣ 99:1፣ ኢሳ. 37:16)
- የጸሎትን መልስ ከእግዚአብሔር ወደ ቅዱሳን ያደርሳሉ። (ሐዋ. 12:7-11፣ ሉቃ. 1:11-23)

ቅዱሳንን በድካማቸውና በሐዘናቸው ጊዜ ያበረታታሉ። (ሐዋ. 27:23-24፣ 1 ነገ. 19:5-7፣ ዳግ. 10:13፣ 21 ዘፀ. 23:20፣ ዘፍ. 16:7-12)

ቅዱሳንን እደጋ እንዳይደርስባቸው ወይም በእደጋ ውስጥ ጉዳት እንዳይደርስባቸው ይጠበቃሉ። (ዘፍ. 48:16፣ መዝ. 91:11-12፣ 34:7፣ ዳግ. 6:21-22፣ ሐዋ. 12:7-11፣ ማቴ. 18:10)

ከእግዚአብሔር የወጣውን የቁጣና የበቀል ፍርድ ይፈጽማሉ። (2 ነገ. 19:35፣ 2 ሳሙ. 24:15-17፣ ራእ. 8:6-15፣ 15:1፣ 20:1-3)

— ከእግዚአብሔር የተላከውን የምሥራች ለሰዎች ይነግራሉ። (መሳ. 6:12፣ ሉቃ. 1:26-38)

— ጽድቃንን በጥታቸው ጊዜ ይረዳሉ። (ሉቃ. 16:22)

— ጌታ ኢየሱስ በምድር በቆየባቸው ጊዜያትና በተለያዩ ሁኔታዎች አገልግለውታል። ትንሣኤውንም አብስረዋል። (ሉቃ. 2:10-13፣ ማቴ. 2:13፣ 4:11፣ ሉቃ. 22:43፣ ማቴ. 28:2-7፣ ሉቃ. 24:5-7)

— በዘመን ፍጻሜ ላይ የጌታን ትእዛዝ ይፈጽማሉ። ዳግም ሲመጣም ያጅቡታል። (ማቴ. 24:31፣ 13:39-40፣ ራእ. 14:17-20፣ 1 ተሰ. 4:16፣ 2 ተሰ. 1:7፣ ማቴ. 25:31)

2.1.3 የብርሃን መላእክት ከእማኞች ጋር ያላቸው ግንኙነት

የብርሃን መላእክት ከእግዚአብሔር ወደ ሰው እንጂ ከሰው ወደ እግዚአብሔር መልእክትን አያደርሱም። ፍጡራን እንጂ መለኮትነት የላቸውም። ስለዚህ ሊመለከቱ፣ ሊሰገድላቸው፣ እንደ እማኞች ሊቆጠሩ፣ በስማቸውም ጸሎት ሊደረግ አይገባም። (ሉቃ. 1:26-38፣ ሐዋ. 10:2 §፣ ገላ. 1:8፣ 2 ቆሮ. 11:13-14፣ ራእ. 19:10፣ 22:8-9)

ኃጢአተኛ ንስሐ ገብቶ ሲደን በእግዚአብሔር መላእክት ፊት ደስታ ይሆናል። የብርሃን መላእክት እግዚአብሔርን የሚያከብሩና የሚያገለግሉ ባርያዎች እንደመሆናቸው መጠን አማኝ በአክብሮት ሊመለከታቸውና ከእግዚአብሔር ዘንድ የሚያመጡትን መልእክትም ለቃሉ መሠረት ፈትና ሊቀበልና ሊታዘዝ ይገባል።

2.1.4. ደብዳቤ መላእክት ስሞች

ከሩቤል፣ ታራራል በመባል በጋራ የሚጠሩ መላእክት አሉ። ደግሞም በነጠላ ሚካኤልና ገብርኤል በመጽሐፍ ቅዱስ ተጠቅሰዋል። (ይሁ. 9፡ 47. 10፡13፣ 21፣ ራእ. 12፡7፣ 47. 8፡16፣ 9፡20-21 ሉቃ. 1፡26-38፣ ኢሳ. 6፡1-6፣ ዘፍ. 3፡24፣ ሕዝ. 10፡1፣ ኢሳ. 37፡16፣ መዝ. 80፡1፣ ሕዝ. 28፡14፣ 47. 12፡1)

2.2 የጨለማ መላእክት / የወደቁ መላእክት

2.2.1 ጥንነት

በእመጽ ምክንያት ከእግዚአብሔር ዘንድ የወደቁ መላእክትና አለቃቸው ሰይጣን የጨለማ መላእክት ይባላሉ። ሰይጣንና መላእክቱ/ከውድቀት በፊት ከእግዚአብሔር ዘንድ የነበራቸውን ክብርና ሥልጣን አጥተዋል። የወደቁ መላእክት ከፈሉቹ የታሰሩ ሲሆኑ ሌሎች ደግሞ ያልታሰሩና በመንቀሳቀስ ላይ ሆነው ከቶ ሥራን የሚሠሩ ናቸው። (ሕዝ. 28፡16፣ ኢሳ. 14፡12-15፣ ይሁ. 6፡ 2 ኢጥ. 2፡4)

2.2.2 ሥራቸው

የጨለማ መላእክት ተግባር የእግዚአብሔርን እቅድና ዓላማ መቃወም ነው። ከዚህ የተነሳ እንደ እግዚአብሔር አምላክ በተፈጠረው ሰው ላይ ከቶ ሥራቸውን ያከናውናሉ፤ ወደ ሰዎች ውስጥ በመግባት ያስቃያሉ፤ በሽታንም ያመጣሉ። (ሉቃ. 8፡26-30፣ 11፡24-26፣ ማቴ. 17፡14-15)

2.2.3 ከአማኞች ጋር ያላቸው ውጊያ

የጨለማ መላእክት የአማኞች ጠላቶች ናቸው። በመሆኑም ክርስቲያኖች በእምነታቸው እንዳያድጉ፣ ጌታን እንዳይመስሉ የእግዚአብሔርን ሥራ እንዳይሠሩ ይዋገታቸዋል። በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ አምና ደህንነት ያገኘ ሰው ከጨለማ መላእክት ግዛት / ሥልጣን ነጻ የወጣ በመሆኑ በእነርሱ ሊያዝ አይችልም። ጌታ በሰጠው ኃይልና ሥልጣን አማኝ የክፋት ሠራዊትን ይቃወማል፤ ምሽጋቸውንም ያፈርሳል። (ኤፌ. 6፡10-17፣ 1ኢጥ. 5፡8-9፣ ያዕ. 4፡7-8፣ ቆላ. 1፡13-14፣ 2 ቆሮ. 10፡3-5)

3. ሰይጣን

3.1 ጥንነት

ሰይጣን የእግዚአብሔር ዓላማና ፈቃድ ዋና ጠላት፣ የክፋትና የዓመጽ ሁሉ ጀማሪ፣ የወደቁት መላእክት አለቃ ነው። ከውድቀቱ በፊት የእግዚአብሔርን ዙፋን የሚጋርድ፣ ሥልጣን፣ ጥበብና ውበት የነበረው ኪሩብ ነበር። «በልዑል እመሰላለሁ» ብሎ ራሱን ከፍ በማድረግና በመታበዩ ከክብርና ከሥልጣኑ ተዋረደ፤ ከእግዚአብሔርም ዘንድ ወደ ምድር ተጣለ። የመጨረሻውን ፍርድ እስኪቀበል ድረስ የዚህ ዓለም ገዥ ሆኖ በምድር ላይ ይሠራል።

በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ሥልጣኑን ተገናኝቷል። እማኝም የዚህ ድል ተካፋይነው። (ሕዝ. 28፡12-18፣ ኢሳ. 14፡12-17፣ ኤፌ. 2፡2፣ ዮሐ. 14፡30፣ ቆላ. 2፡18፣ ራዕ. 12፡7-12፣ 17፣ ማቴ. 4፡4-11፣ ዘፍ. 3፡1-8)

3.2 የሚጠራባቸው ስሞች

ሰይጣን ተግባሩንና ባሕርዩን የሚገልጹ ስሞች አሉት።

- እባብ ራእ. 12፡9፣ 20፡2
- ዲያቢሎስ ራእ. 12፡9፣ 20፡2
- ዘንዶ ራእ. 12፡9፣ 20፡2
- የዚህ ዓለም ገዥ ዮሐ. 14፡30
- የዚህ ዓለም አምላክ 2 ቆሮ. 4፡4
- ከፋው 1 ዮሐ. 2፡13፣ 5፣ 19
- በእየር ላይ ሥልጣን ያለው አለቃ ኤፌ. 2፡2
- ፈታኝ ማቴ. 4፡3፣ 1 ተሰ. 3፡5
- ሌባ ዮሐ. 10፡10
- የሐሰት አባት ዮሐ. 8፡44
- ነፍስ ገዳይ ዮሐ. 8፡44
- ከላሽ ራእ. 12፡10፣ ዘካ. 3፡1

- ብአል ዜቡል ማቴ. 12:24-27
- ቤላሆር 2 ቆሮ. 6:15
- አብደን/አጳልዮን ራእ. 9:11

3.3 ባሕርዩና ሥራው

የሰይጣን አጠቃላይ ተግባር የእግዚአብሔርን ዓላማ ለማድናቀፍ ጥረት ማድረግ ነው። ባሕርዩም በድርጊቶቹ ይገለጻል።

- የእግዚአብሔርን ቃል ከሰው ልብ መስረት (ሉቃ. 8:12)
- በእግዚአብሔር ሥራ ውስጥ እንክርዳድ መዝራት (ማቴ. 13:24-30)
- የማያምኑትን ሰዎች ልብ ማሳወር (2 ቆሮ. 4:4)
- ቅዱሳንን መክሰስ (ራእ. 12:10፣ ዘካ. 3:1-2)
- የአማኞችን እምነት ለማጥፋት ጥረት ማድረግ (ሉቃ. 22:31-32)
- የእግዚአብሔር ሥራ እንዳይሠራ ማዘግየት (1 ተሰ. 2:18)
- እንደሚያገሳ እንበሳ እየዘረ ማስፈራራት (1 ጴጥ. 5:8-9)
- የብርሃን መልአክ ለመምሰል ራሱን መለወጥ (2 ቆሮ. 11:14)

3.4 በሰይጣንና በመላእክቱ ላይ አማኞች ያላቸው ሥልጣን

አማኞች ከሰይጣንና ከመላእክቱ ጋር የማያጽርጥ ውጊያ አለባቸው። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ሞትና በትንሣኤው የሰይጣንን ሥልጣን ሽር ድል ስላደረገው በስሙ የሚያምኑ ሁሉ የድሉ ተከፋዮች ናቸው። የኢየሱስ ክርስቶስ ስም በሰማይ፣ በምድር፣ ከምድርም በታች ሥልጣን አለው። አማኞች በዚህ ስም ሰይጣንና መላእክቱን ሊቃወሙ፣ በአጋንንት የተያዙትንም እርነት ሊያወጡ ሥልጣን ተሰጥቷቸዋል። (ቆላ. 2:15፣ 1 ዮሐ. 3:8፣ ቆላ. 1:13-14 ኤጲ. 1:9-21፣ 1 ጴጥ. 5:9፣ ያዕ. 4:7-8፣ ማር. 16:17፣ ማር. 3:26-27፣ ሉቃ. 10:17-20፣ ኤጲ. 1:19-21፣ ፊልጵ. 2: 9-10)

3.5 የሰይጣንና የመላእክቱ ፍጻሜ

የሰይጣንና የጭፍራሞች የጨለማ መላእክት ፍጻሜ ከቀድሞ ጀምሮ በተዘጋጀላቸው የአላት ባሕር መጣልና ለዘላለም መስቃየት ነው። (ራእ. 20:10፣ ይሁ. 6፣ ማቴ. 25:41፣ 2 ጴጥ. 2:4)

IX የመጨረሻ ዘመን

መጽሐፍ ቅዱስ የፍጥረታት አጀማመር እንዴት፣ መቼና ለምን እንደ ነበረ ይናገራል። በዚያ ላይ ግን አያበቃም። የፍጥረት ፍጻሜ እንዴትና መቼ እንደ ሚሆንም ይናገራል። ቤተ ክርስቲያኒቱ «ቅድመ-ታላቁ መከራ» እና «ቅድመ-ሺህ ዓመት መንግሥት» በመባል የሚታወቁትን አቋሞች ይዛለች። እነዚህም አቋሞች፡

- ሀ. ቤተ ክርስቲያን የታላቁ መከራ ዘመን ከመጀመሩ አስቀድሞ ትነጠቃለች፤
- ለ. ጌታ ኢየሱስ የሺህ ዓመት መንግሥት ከመጀመሩ በፊት ወደ ምድር ይመጣና የሺሁን ዓመት በምድር ላይ ይነግሣል፤ የሚሉ ናቸው።

1. የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት

በመጨረሻ ዘመን ከሚከናወኑት ሁኔታዎች የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም መምጣት ዋናውን ሥፍራ ይይዛል።

1.1 ምንነቱ

ከትንሣኤው በኋላ በክብር ወደ ሰማይ ያረገውና በአባቱ ቀኝ የተቀመጠው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በትንሣኤው አካል ወደ ምድር ይመለሳል። (ማር. 14:62፣ ሉቃ. 21:27፣ ሐዋ. 1:11፣ ዕብ. 8:28) ይህ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት የተባረከ ተስፋችን ነው። (ቲቶ 2:13)

1.2 እርግጠኝነቱ

በለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የመጀመሪያ መምጣት በብሉይ ኪዳን የተነገሩት ትንቢቶች ሁሉ ተፈጽመዋል። ከእነዚህም መካከል ከዳዊት ዘር፣ በቤተ ልሔም ከድንግል መወለዱ፣ ተአምራታዊ የሆነ አገልግሎቱ፣ በእህያ ውርንጫ ላይ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ መግባቱ፣ ለሰላሣ ብር መሸጡ፣ ሕማማቱ፣ ሞቱ፣ መቀበሩና ትንሣኤው ይገኙበታል።

ስለ መጀመሪያው መምጣቱ የተነገሩት ትንቢቶች ሁሉ መፈጸማቸው ስለ ዳግም ምጽአቱ የተነገሩትም ሁሉ እንደ ሚፈጸሙ ያረጋግጣል።

1.3 የሚመጣባቸው ሁኔታዎች

የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ሁለት መልኮች ወይም ገጽታዎች አሉት። እነዚህንም ሥውርና ግልጽ ብሎ መለየት ይቻላል። ሥውር የተባለው ከአባቱ ቀኝ ተነስቶ ወደ ምድር የሚመጣ በትንሽ አግኖች ሊተበሉት እርሱ ወዳለበት በመነጠቅ ከእርሱ ጋር የሚገናኙበትን ሲሆን፤ ግልጽ የተባለው ደግሞ በመላዕክቱና በቅዱሳኑ ታዲያ ወደ ምድር የሚመጣበትን ነው። ሁለቱ በሁኔታም በምክንያትም ይለያያሉ።

1.3.1 ሥውር አመጣጡ

ሀ. ሁኔታው — በቶሎ/በቅርብ (ራዕ. 22:7 ፣ 12)

- እንደ ሌባ (1 ተሰ. 5:2 ፣ ራዕ. 16:15)
- በድንገት/ባልታሰበ ሰዓት (ማቴ. 24:44)

ለ. ምክንያቱ — አግኖችን ለመውሰድ (ዮሐ. 14:2-3)

- ያንተላፋ የሞቱ አግኖች ትንሣኤ እንዲያገኙ (1 ቆሮ. 15:23 ፣ 1 ተሰ. 4:15-17)
- በቅዱሳኑ ዘንድ ሊከበር ፣ በሚያምኑትም ሁሉ ዘንድ ሊገረም (2 ተሰ. 1:10)
- አግኖችን ከታላቁ መከራ ለማዳን (1 ተሰ. 1:10 ፣ ራዕ. 3:10)
- ለእያንዳንዱ አግኖ እንደ የሥራው ብድራትን ለመክፈል (1 ቆሮ. 4:5 ፣ 2 ቆሮ. 5:10 ፣ 2 ተሰ. 1:7)

1.3.2 ግልጽ አመጣጡ

ሀ. ሁኔታው — እየታየ (ዘካ. 12:10 ፣ ሐዋ. 1:11 ፣ ራዕ. 1:7)

- በደመና (ማቴ. 24:30)
- በአባቱ ክብር (ማቴ. 25:31)
- በራሱ ክብር (ማቴ. 25:31)
- በአባት ነበልባል (2 ተሰ. 1:6-7)

በኃይልና በብዙ ክብር (ማቴ. 24:30)

— ከመላዕክቱ ጋር (ማር. 8:38)

— ከቅዱሳኑ ጋር (1 ተሰ. 3:13 ፣ ይሁዳ. 14-15)

ለ. ምክንያቱ — የክርስቶስ ተቃዋሚውን ለመሸር (2 ተሰ. 2:8)

— የአርማጊያንን ጦርነት በድል ለመፈጸም (ዘካ. 14:1-4 ፣ ራዕ. 16 ፣ 12-16 ፣ 9:11-21)

— እሥራኤልን ለማዳን (ኤር. 30:4-9 ፣ ማቴ. 24:21-22)

— ዓመጸኞችን ለመበቀል/በአሕዛብ ለመፍረድ (ማቴ. 24:31 ፣ 25:32-46 ፣ 2 ተሰ. 1:8 ፣ ይሁዳ. 15)

— እንድንሆን ዓመት በምድር ላይ ለመገንሥ (ዳን. 7:13-14 ፣ ራዕ. 11:15 ፣ 20:4-6)

1.4 የመምጣቱ ምልክቶች

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ የሚመጣበትን ጊዜ ከእግዚአብሔር አብ በስተቀር ሌላ ማንም አያውቀውም። (ማቴ. 24:36) በሆንም የመምጫው ጊዜ መቃረቡን የሚጠቁሙ ምልክቶች አሉ። ዋና ዋናዎቹ የሚከተሉት ናቸው፡—

1.4.1 በእሥራኤል የሚሆኑ ምልክቶች

— እሥራኤላውያን ከተበተኑበት ሁሉ ወደ ምድራቸው መስብሰባቸው (ሕዝ. 36:24 ፣ 37:21 ፣ ኤር. 31:10)

— የእሥራኤል መንግሥት መመሥረትና የአሕዛብ ዘመን ፍጻሜ መቃረብ (ሉቃ. 21:24)

— ባድማ የነበረው የእሥራኤል ምድር መለምለም (ሕዝ. 36:8-15)

1.4.2 በቤተ ክርስቲያን የሚታዩ ምልክቶች

- ከአመጽ መብዛት የተነሣ የብዙ ሰዎች ፍቅር መቀዝቀዝ (ማቴ. 24:12)
- የሐሰተኞች ክርስቶሶች / ነቢያት መነሳትና ታላቅ ምልክቶችን / ድንቆችን ማድረግ (ማቴ. 24:24፣ 1 ጢሞ. 4:1-3)
- የሚያስጨንቅ ዘመን መምጣትና ስለዚያ ዘመን የተሰጡ ምልክቶች (2 ጢሞ. 3:1-8)

1.4.3 ከቤተ ክርስቲያን ውጭ የሚታዩ ምልክቶች

- ጦርነትና የጦርነት ወሬ መስማት (ማቴ. 24:6)
- የሕዝብ በሕዝብ፣ የመንግሥትም በመንግሥት ላይ መነሳት (ማቴ. 24:7)
- የኖህና የሉዊ ዘመን ምልክቶች መታየት (ሉቃ. 17:26-30)
- የምርምርና የእውቀት መብዛት (ዳን. 12:4)

1.4.4 በተፈጥሮ ውስጥ የሚታዩ ምልክቶች

- ረሀብ፣ ቸንፈርና የምድር መናወጥ በልዩ ልዩ ሥፍራ መሆን፣ እየጨመረ መሄድ (ማቴ. 24:7)
- በለግይ ላይ የሚሆኑ የሚያስፈሩ ነገሮችና ምልክቶች መታየት (ሉቃ. 21:11)

1.4.5 የምልክቶች አገልግሎት

- እሥራኤልና አሕዛብ እግዚአብሔርን ያውቁ ዘንድ (ሕዝ. 36:11፣ 23፣ 36፣ 38፣ 37:13፣ 14፣ 28)
- አማኞች የጌታ ኢየሱስ ዳግም መምጫ እንደ ደረሰ እንዲያውቁ (ማቴ. 24:32-33)

- አማኞች በጌታ ሥራ በመጠመድ እንዲኖሩ (ማቴ. 24:45-51)
- አማኞች በጸሎት በመትጋት እንዲኖሩ (ሉቃ. 21:36)
- አማኞች ሲሆኑ ካሉት መጥፎ ነገሮች እራሳቸውን በመጠበቅ እንዲኖሩ (2 ጢሞ. 3:10-11፣ 14)

2. የክርስቶስ የሆኑት ትንሣኤ

መጽሐፍ ቅዱስ በውሁሉ በአዳም እንደሚሞትና እንደዚሁ ደግሞ ሰው ሁሉ በክርስቶስ ሕያው እንደሚሆን ያስተምራል። (ሮሜ 5:12-14፣ 1 ቆሮ. 15:21-22)
የሙታን ሁሉ ትንሣኤ በአንድ ጊዜ አይሆንም። የትንሣኤ በኩር ጌታ ኢየሱስ ነው። (1 ቆሮ. 15:23፣ ቆላ. 1:18) ከእርሱ ቀጥሎ በሁለተኛ ተራ የሚነሱት የእርሱ የሆኑት ናቸው። (1 ቆሮ. 15:23) ይህም ከአቤል ጀምሮ በብሉይና በአዲስ ኪዳን ዘመናት የነበሩ ቅዱሳንን ሁሉ ያጠቃልላል። (ዕብ. 11:4፣ ማር. 12:26-27) ይህ ትንሣኤ የሚሆነው ጌታ ኢየሱስ በሰው በሚመጣ ጊዜ ሲሆን (1 ቆሮ. 15:23) በሚከተሉት ስሞችም ተጠቅሷል።

- የዘላለም የሕይወት ትንሣኤ (ዳን. 12:2፣ ዮሐ. 5:28-29)
- የጸድቃን ትንሣኤ (ሉቃ. 14:14)
- የፊተኛው ትንሣኤ (ራዕ. 20:5-6)

3. መነጠቅ

አማኞች ጌታን በአየር ለመቀበል ከምድር ወደ አየር የሚያደርጉት ጉባ መነጠቅ ይባላል። (1 ተሰ. 4:15-17)
በዚህ ሥወር በሆነው የጌታ ኢየሱስ ዳግም መመለስ ጊዜ የፊተኛው ትንሣኤ ተካፋዮችና በዚያን ጊዜ በምድር ላይ በሕይወተ-ሥጋ የሚገኙ አማኞች ሁሉ በአንድነት ሆነው እርሱን በአየር ለመቀበል በደመና ይወስዳሉ። በዚህ ጊዜ በሕይወተ-ሥጋ በምድር ላይ የሚገኙ አማኞች በቅጽበት-ዓይን በመለወጥ በክርስቶስ እንቀላፍተው እንደ ተነሱት ሁሉ የማይበሰብስ አካል ይለብሳሉ። (1 ቆሮ. 15:51-52)

ከመነጠቅ በኋላ የሚከተሉት ይከናወናሉ

3.1 የክርስቶስ ፍርድ ወንበር

አማኞች ከተነጠቁ በኋላና ከጌታ ጋር ወደ ምድር ከመመለሳቸው በፊት በክርስቶስ ፍርድ ወንበር ፊት ይቀርባሉ። ይህ የፍርድ

ወንበር እንድ አግኝተን በምድር ላይ በሕይወተ-ሥጋ በነበረ ጊዜ ስለ ሠራው ሥራ ብድራት የሚቀበሉበት ወይም ሥራው ተቃጥሎበት ያለ ብድራት የሚቀርቡት እንጂ የሚከነገሩበት አይደሉም ።

(ሮሜ 8:1 ፣ 1 ቆሮ. 3:12-15 ፣ 4:5 ፣ ራዕ. 22:12)

3.2 የበጥ ሠርግ እራት

ቤተ ክርስቲያን ከተነጠቀች በኋላና ከጊታ ጋር ወደ ምድር ከመመለስዋ በፊት የበጥ ሠርግ እራት ይሆናል ። ስለዚህ ሠርግ ጌታ ኢየሱስ የሰጣቸው ምሳሌያዊ መግለጫዎችና ማረጋገጫዎች አሉ ። (ማቴ. 25:1-10 ፣ ሉቃ. 12:35-40 ፣ ራዕ. 19:9)

4. የዳንኤል ሰባኝ ሱባዔ

በኒቢዩ በዳንኤል ትንቢት መሠረት ኢየሱስ ለግድስ ትዕዛዝ ከሚወጣበት ጊዜ አንስቶ የእስራኤል ኃጢአት ፈጽሞ እስከሚሠረድበትና የዘላለም ጽድቅ እስከሚጀምርበት ድረስ ያለው የጊዜ እርዝመት ሰባ ሱባዔ ወይም 400 ዓመት ነው (ዳን. 9:24-25) ። ከዚህ ጊዜ ውስጥ 69 ሱባዔ ወይም 483 ዓመት ጌታ ኢየሱስ በተገደለ ጊዜ ተፈጽሞአል (ዳን. 9:26) ። እንድ ሱባዔ ይቀራል ። በ69ኛውና በ70ኛው ሱባዔዎች መካከል የቤተ ክርስቲያን ዘመን ገብቷል ። ይህ ዘመን ፡-

- የእግዚአብሔር መንግሥት ከእስራኤል ተወስዶ ፍሬዋን ለሚያደርግ ሕዝብ የተሰጠችበት ነው ። (ማቴ. 21:43)
- የአሕዛብ ሙሉት እስከገባ ድረስ በእስራኤል ላይ ድንዛቤ የሆነበት ነው ። (ሮሜ 11:25)
- እግዚአብሔር ለሰሙ የሚሆንን ወገን ከአሕዛብ የሚወስድበት ነው ። (ሐዋ. 15:14)
- ለብሉይ ኪዳን ነቢያት ተሰውሮ የነበረና በአዲስ ኪዳን የተገለጠ ነው ። (ኤፌ. 3:5-6)

ይህ ዘመን አብቅቶ ቤተ ክርስቲያን ስትነጠቅ ተቃርመ የነበረው የዳንኤል ሰባኝ ሱባዔ ይቀጥላል ። በዚህ የመጨረሻ ሱባዔ ወይም ሰባት ዓመት ጊዜ ውስጥ የእግዚአብሔር ዕቅድ ትኩረት እንደ ገና በእስራኤል ላይ ይሆናል ።

በለባኛው ሱባዔ የሚገለጹት ዋና ዋና ሁኔታዎች የሚከተሉት ናቸው ፡-

4.1 የክርስቶስ ተቃዋሚ

ለባኛው ሱባዔ የሚጀመረው በዚህ በክርስቶስ ተቃዋሚውና በእስራኤል መንግሥት መካከል በሚደረገው ጽኑ ቃል ኪዳን ነው (ዳን. 9:27) ። ይህ ቃል ኪዳን ለእስራኤል ከሚያስገኝላት መብቶች መካከል ቤተ መቅደስዋን መሥራትና ፡ በዚያም እንደ ቀድሞው ሥርዓት መሥዋዕትንና ቄርባንን ማቅረብን ይጨምራል ። (ዳን. 9:27 ፣ ማቴ. 24:15 ፣ 2 ተሰ. 2:4) ። በሱባዔው እኩሌታ ላይ የክርስቶስ ተቃዋሚው ቃል ኪዳኑን ያፈርሳል (ዳን. 9:27 ፣ ራዕ. 13:5) ። ስለዚህ ሰው መጽሐፍ ቅዱስ ከሚናገራቸው ነገሮች መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ ።

- ከሰይጣን በሆነ ተአምራዊ አሠራር ከሞተ በኋላ ሕይወት ያገኛል (ራዕ. 13:3 ፣ 14:17-8) ።
- በሰይጣን ኃይል ተአምራትን ፣ ምልክቶችን እስያናቂ ነገሮችን ያደርጋል (2 ተሰ. 2:9) ።
- ዲያቢሎስ ኃይሉን ፣ ዙፋኑንና ትልቅ ሥልጣን ይሰጠዋል (ራዕ. 13:2) ።
- ከአማልክት ሁሉ በላይ እራሱን ከፍ በማድረግ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ይቀመጣል (ዳን. 11:36 ፣ ማቴ. 24:15 ፣ 2 ተሰ. 2:4) ።
- ጌታ ኢየሱስ ሲመጣ በእፋ እስትንፋስ ያጠፋዋል (2 ተሰ. 2:8 ፣ ራዕ. 19:21) ።

4.2 ሐሰተኛው ነቢይ

ሐሰተኛው ነቢይ በለባኛው ሱባዔ ውስጥ በዓለም የታሪክ መድረክ ላይ የሚገለጸው ሁለተኛው ሰው ነው ። (ራዕ. 13:11) ይህም ሰው ፡-

- በሐሰተኛው ክርስቶስ ሥልጣን ይሠራል ። (ራዕ. 13:12)
- ምድር ሁሉ ለክርስቶስ ተቃዋሚ እንዲሰገድለት ያደርጋል (ራዕ. 13:12)
- እሳትን ከሰማይ እስከምድር ድረስ ታላላቅ ተአምራትን ያደርጋል ። (ራዕ. 13:13)
- ለክርስቶስ ተቃዋሚ ምስል እንዲሠሩ ሕዝብን ያነሳሳል ፣ የተሠራውም ምስል እስትንፋስ እንዲኖረው ያደርጋል ። (ራዕ. 13:15)

— ሰዎች የክርስቶስ ተቃዋሚውን ስም ወይም የሰሙ ተጥር ስድስት መቶ ስድሳ ስድስት (666) ያለበትን ምልክት በክንዳቸው ወይም በግንባራቸው እንዲቀበሉ ያደርጋል (ራዕ. 13:16-17)

የክርስቶስ ተቃዋሚና ሐሰተኛው ነቢይ ወደ ገሐነም እሳት ለመጣል ያመጄ መሪዎቹ ፍጡሮች ይሆናሉ። (ራዕ. 19:20)። ወደ ገሐነም በመጣል ዲያቢሎስን እራሱን በእንድ ሺህ ዓመት ይቀድሙታል (ራዕ. 20:10)።

4.3 ታላቁ መከራ

ከዳንኤል ሰባኛ ሱባዔ ውስጥ የመጨረሻው ሦስት ዓመት ተኩል የ«ታላቁ መከራ» ጊዜ ነው። ታላቁ መከራ የሚባለው እንደዚያ ያለ መከራ ከዚያ በፊት ሆኖ ስለሚያውቅና ከዚያ በኋላም ስለማይሆን ነው። (ዳን. 12:1፣ ማቴ. 24:21)። የመከራው ቀኖች ባያጥሩ ኖሮ ግንኙ ሰው ለይተርፍም ነበር። (ማቴ. 24:22)። ዓለም ሁሉ የዚያ መከራ ተካፋይ የሚሆን ቢሆንም እንኳን ያ መከራ በመሠረቱ የእሥራኤል መከራ ነው (ኤር. 30:7) ሆኖም እሥራኤል ከመከራው ትደናለች። መሢሕዋንም በንስሐና በእምነት ትቀበላለች። (ዘካ. 12:10-14፣ ሮሜ 11:26)።

4.4 የአርማጌዶን ጦርነት

ታላቁ መከራ የሚደመደመው በአርማጌዶን ጦርነት ነው። ይህ ጦርነት በእሥራኤል አገር አርማጌዶን በሚባል ሥፍራ ይደረጋል። (ራዕ. 16:16)። የዓለም ነገሥታት ሁሉ ይካፈሉበታል። (ኢዮ. 3:1-2፣ ዘካ. 14:2)። ነገሥታቱን ለጦርነት የሚያስከትሉአቸው ርኩሳን መናፍስት ናቸው። (ራዕ. 16:13-14)። ጦርነቱ የሚካሄደው በአንድ በኩል በምድር ነገሥታትና በመሪያቸው በክርስቶስ ተቃዋሚ በሌላ በኩል ደግሞ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በጭፍራዎቹ መካከል ነው (ዘካ. 14:3፣ ራዕ. 19:18)። ጦርነቱ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር መምጣትና ድል አድራጊነት ይፈጽማል (ዘካ. 14:4፣ 2 ተሰ. 2:8፣ ራዕ. 19:21)።

4.5 የዲያቢሎስ መታሰር

ጌታ ኢየሱስ በክብር ወደ ምድር ሲመጣ ዲያቢሎስ ይያዝና ይታሰራል። ወደ ፊትም ሰዎችን እንዳያስት ለአንድ ሺህ ዓመት ወደ ጥልቁ ይጣልና በዚያ ይዘጋበታል። (ራዕ. 20:1-3)።

4.6 የሰባኛው ሱባዔ ቅዱሳን

በሰባኛው ሱባዔ ውስጥ የሚያምኑ አይሁድና አሕዛብ ይኖራሉ። (ራዕ. 6:9-11፣ 7:9-17፣ 20:4)

እነዚህ የሚያምኑት በአንድ መቶ አርባ አራቱ ሺህ አይሁድ ወንጌ ላውያን ስብከት ነው (ራዕ. 7:3-8)። በፀሐቅ ነቢያት ስብከት የሚያምኑም ይኖራሉ (ራዕ. 11:3-13)። በቤተ ክርስቲያን ዘመን ወንጌል ተሰብኩላቸው የነበሩ፣ ነገር ግን በዚያን ጊዜ ያላመኑ፣ አሁን ወደ እምነት የሚመጡም ይኖራሉ።

ከእነዚህ ውስጥ በእርጅና፣ በሕመም ወይም በእምነታቸው ምክንያት በሰባቱ ዓመት ውስጥ የሚሞቱት ጌታ ወደ ምድር ከመምጣቱ በፊት ትንግሌ የሚያገኙ ሲሆኑ፣ ጌታ ሲመጣ በሕይወተ-ሥጋ በምድር ላይ የሚገኙት ግን የአሕዛብ ፍርድ በተባለው በፊቱ ይቆማሉ። ይህም ፍርድ ቀጥሎ እንደተመለከተው በሺው ዓመት መንግሥት መጀመሪያ ላይ ይፈጽማል።

5. የሺህ ዓመት መንግሥት

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር ከመጣ በኋላ በክብር ዙፋኑ ላይ ይቀመጣል (ማቴ. 19:28፣ 25:31)። ያን ጊዜ የአንድ ሺህ ዓመት መንግሥት በመባል የሚታወቀው ዘመን ይጀመራል (ዳን. 7:13-14፣ ራዕ. 20:4-6)።

5.1 የአሕዛብ ፍርድ

ጌታ ኢየሱስ ወደ ምድር ሲመጣ አሕዛብ ሁሉ ለፍርድ በፊቱ ይሰበሰባሉ (ማቴ. 25:31)። እነዚህ አሕዛብ ጌታ ኢየሱስ በሚመጣበት ጊዜ በምድር ላይ በሕይወተ-ሥጋ ያሉ ናቸው። ከፊሉ በሰባቱ ዓመት ውስጥ ያመኑና ከሞት የተረፉ ሲሆኑ ከፊሉ ደግሞ ያላመኑ ናቸው (ማቴ. 25:33)። በነፃ የተባሉት አማኞች የአንድ ሺውን ዓመት መንግሥት ውረሱ ሲባሉ (ማቴ. 25:34)፣ ፍየሎቹ የተባሉት የግያምነት ደግሞ ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘላለም እሳት ይሄዳሉ (ማቴ. 25:41)። በነፃ ወይም ፍየሎች የሚባሉት «ወንድሞች» ለተባሉ ለእሥራኤላውያን በታላቁ መከራ ጊዜ ስላደረጉት ወይም ስላላደረጉት በጉ ነገር ነው (ማቴ. 25:40-45)። (ይህ ፍርድ በታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ ጊዜ ይሆናል የሚል አስተሳሰብም አለ።)

5.2 የመንግሥቱ ዜጎች / ተካፋዮች

ወደ አንድ ሺው ዓመት መንግሥት የሚሻገሩት በትንግሌው አካል ያሉ የብሉይና፣የአዲስ ኪዳን ቅዱሳን የነገሥታት ንጉሥ ከሆነው

ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የመንግሥቱ ገዥ ዜጎች ሲሆኑ፤ በአዳማዊ ሥጋ ያሉ ነገር ግን ያመኑና የዳኑ አሥራኤላውያንና አሕዛብ የመንግሥቱ ተገዥ ዜጎች ይሆናሉ (ማቴ. 19:28፤ 1 ጴጥ. 2:9፤ ራዕ. 20:4-6) ።

5.3 ሌሎች የመንግሥቱ ባሕርያት

- የፍትህ፣ የሰላምና የጽድቅ መንግሥት ነው (ኢሳ. 11:3-5) ።
- በእንስሳትና በአራዊት መካከል መበላላትና መጠፋፋት አይኖርም (ኢሳ. 11:6-8፤ 65:25) ።
- የሰው ዕድሜ እጅግ ይረዝማል (ኢሳ. 65:20-22) ።
- ምድር እግዚአብሔርን በግወት ትሞላለች (ኢሳ. 11:9 ኤር. 31:34) ።
- ፍጥረት ከጥፋት ባርነት ነፃ ይወጣል (ሮሜ 8:19-22) ።

5.4 የዲያቢሎስ መፈታት / የጉግና ግጉግ ጦርነት

በሺው ዓመት ማብቂያ ላይ ዲያቢሎስ ለእግዚአብሔር ጊዜ ከአሥራቱ ይፈታል (ራዕ. 20:7) ። በዚያም ጊዜ ሰዎችን ለማሳት የመጨረሻ ጥረት ለማድረግ ወደ ምድር ሁሉ ይወጣል ። ከምድርም ዙሪያ ጉግና ግጉግ በመባል የሚታወቁትን በቅዱሳን ሰፈርና በተወደዱት ከተማ ላይ ለመርነት ያስከትታል (ራዕ. 20:8) ። እነዚህ ሰዎች የሺው ዓመት መንግሥት የመጀመሪያ ዜጎች ልጆችና የልጅ ልጆች ናቸው ። በጽድቅ መንግሥት ውስጥ የተወለዱ ቢሆኑም እንኳን በግላቸው በጌታ ባለግመናቸው ምክንያት ለሰይጣን ሽንገላ ምቹ ሆነው የሚገኙ ናቸው ። እሳት ከሰማይ ከእግዚአብሔር ዘንድ ወርዶ ይበላቸዋል (ራዕ. 20:9) ። ታላታቸው ዲያቢሎስ ተያዞ ለመጨረሻ ጊዜ በእሳት ባህር ውስጥ ይጣላል ። በዚያም ለዘላለም ይሰቃያል (ራዕ. 20:10) ።

6. የሙታን ትንሣኤ

በሺው ዓመት ፍጻሜ ላይ የሙታን ትንሣኤ ይሆናል ። ይህ የመጨረሻው ትንሣኤ ነው፤ የሚሆነውም የፊተኛው ትንሣኤ ከሆነ ከአንድ ሺህ ዓመት በኋላ ነው (ራዕ. 20:5) ። የዚህ ትንሣኤ ተከፋዮች ሁለተኛው ሞት ወይም የገሐነመ እሳት ፍርድ ይጠበቃቸዋል (ራዕ. 20:6-14) ።

እነዚህም ሰው ከተፈጠረ ጊዜ ጀምሮ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ባለማመናቸው ሰማቸው በሕይወት መጽሐፍ ሳይጻፍ የሞቱ ሁሉ ናቸው (ራዕ. 20:13-15) ። ይህ ትንሣኤ የሚስተሉት አይነት ሌሎች ሰዎች አሉት —

- የእፍረትና የዘላለም ጉስቁልና ትንሣኤ (ዳን. 12:2)
- የፍርድ ትንሣኤ (ዮሐ. 5:29)
- የኋለኛው ትንሣኤ (ራዕ. 20:6)

7. የታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ

በኋለኛው ትንሣኤ ጊዜ የሚነሱ ሙታን ሁሉ ፍርዳቸውን ለመቀበል በታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ ፊት ይቀርባሉ (ራዕ. 20:11-12) ። በዚህኛው ፍርድ ጊዜ «የሕይወት መጽሐፍ» የተባለ አንድ መጽሐፍና «መጻሕፍት» የተባሉ ሌሎች መጻሕፍት ይከፈታሉ ። ሙታን ፍርዳቸውን የሚቀበሉት በሁሉ ቱም መጻሕፍት መሠረት ነው ። በሕይወት መጽሐፍ ተጽፈው ያልተገኙ ሁሉ በእሳት ባሕር ውስጥ ይጣላሉ (ራዕ. 20:15) ። በመጻሕፍትምተጽፎ እንደ ነበረ እንደ ሥራቸው መጠን ይከፈላሉ (ራዕ. 20:12) ።

ይኸውም የፍርዱ ተቀባዮች በሥራቸው ኃጢአተኞች መሆናቸውን ያረጋግጥላቸዋል ። (ኢሳ. 64:6፤ ሮሜ 3:9-10) ። በሕይወት መጽሐፍ ሰማቸው ባለመገኘቱ በታረደላቸው በግ ያላመኑና የኃጢአተኛውን ሥርየት በደሙ ያላገኙ ናቸው ። (ራዕ. 5:9-10) ። በዚህም ምክንያት በእግዚአብሔር ጽድቅና ቅን ፍርድ ወደ ሁለተኛው ሞት ይሄዳሉ (ሮሜ 3:8፤ 3:26) ።

በዙፋኑ ላይ ከተቀመጠው ፊት ለማይና ምድር በመሸሻቸው ይህ ፍርድ የሚደረገው በምድርም ሆነ በሰማይ ላይ አይደለም (ራዕ. 20:11) ። እግዚአብሔር አብ ፍርድን ሁሉ ለወልድ ስለ ሰጠው በዙፋኑ ላይ የተቀመጠው ጌታ ኢየሱስ ነው (ዮሐ. 5:22) ።

በታላቁ ነጭ ዙፋን ፊት ለፍርድ ከሚቀርቡት መካከል ሞትና ሲኦል ይገኛሉ (ራዕ. 20:14) ። እስከዚያ ጊዜ ድረስ በውስጣቸው ይዘዋቸው የነበሩትን ሙታን ሁሉ ሥጋ ከሰጡ በኋላ እነርሱ ራሳቸው ፍርድን በመቀበል ወደ እሳቱ ባሕር ይጣላሉ (ራዕ. 20:13፤ 14) ። ያን ጊዜ አለቅነት ሁሉ፣ ሥልጣን ሁሉ፣ ኃይልም፣ ሞትም ይሻራሉ ። እግዚአብሔር ሁሉን ከኢየሱስ እግር በታች ያስገዛል ። ይህም ሲሆን ሁሉን ካስገዛለት በቀር መሆኑ ነው ። ስለዚህ መንግሥቱን ለአባቱ ለእግዚአብሔር አሳልፎ ይሰጣል (1 ቀር. 15:24-28) ።

8. ዘላለም

ከታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ በኋላ ዘላለም ይጀመራል ። የዘላለም ባሕርያት የሚከተለውን ይመስላሉ —

- አዲስ ሰግዶና አዲስ ምድር (አ.ሳ. 65:17 : ራዕ. 21:1)
- በጉራሱ ብርሃንዋ ነውና በአዲሱ ሰግዶ ላይ ፀሐይና ጨረቃ አይኖሩም (ራዕ. 21:23)
- በአዲሱ ምድር ላይ ባሕር የለም (ራዕ. 20:1)
- የቀደመው ሥርዓት ባሕርያት የሆኑት ሞት : ኃዘን : ጨዝት : ስቃይ አይኖሩም (ራዕ. 21:4)
- እግዚአብሔር ሁሉን አዲስ ያደርጋል (ራዕ. 21:5)
- እግዚአብሔር እርሱ ራሱ ከሕዝቡ ጋር ይኖራል (ራዕ. 21:3 : ሕዝ. 48:35)
- በጉራሱ መቅደስዋ ነውና በሰማያዊቱ ኢየሩሳሌም መቅደስ አይኖርም (ራዕ. 21:22)
- ቅዱሳን እግዚአብሔርን ያመልካሉ : ያመሰግናሉ : ይዘምራሉ (ራዕ. 4:9-11 : 5:8-14 : 7:9-12)

በዚህ የዘላለም ሀሌት የሚኖሩት እስከ ሺው ዓመት ፍጻሜ ድረስ በምድር ላይ የኖሩ ቅዱሳን ሁሉ ናቸው ። እነዚህም የብሉይ ኪዳን : የአዲስ ኪዳን : የሰባው ሱባዔና የሺው ዓመት መንግሥት ቅዱሳን ናቸው ። የዲያቢሉስና የመላእክቱ : የክርስቶስ ተቃዋሚና የሐሰተኛው ነቢይ : እንዲሁም እስከ ሺው ዓመት ፍጻሜ ድረስ በጌታ በኢየሱስ ያላመኑ ሁሉ ግን የዘላለም መኖሪያቸው የእሳቱ ባሕር ይሆናል (ማቴ. 25:41 : ራዕ. 20:12)።

FULL GOSPEL BELIEVERS CHURCH

STATEMENT OF FAITH

1. We believe that the Holy Bible which contains the sixty six books of the Old and New Testaments is the inspired word of God. It is inerrant and is the final authority in all matters of faith and conduct.
2. We believe in One God in the Holy Trinity of the Father, the Son and the Holy Spirit.
3. We believe in the sovereignty of God in creation, providence, revelation, redemption and final judgment.
4. We believe in the Lord Jesus Christ, Son of God, born of the virgin Mary, True God and True Man, in His redemptive death on the cross, His burial, His bodily resurrection from the dead, His ascension to the Father's right hand and His glorious return to judge the living and the dead.
5. We believe that man, created in the image of God has fallen in sin and is therefore guilty, subject to the wrath and condemnation of God.
6. We believe that man could be delivered from the guilt, power and penalty of sin through the redemptive work of the sinless Son of God, Jesus Christ our Lord who died on the cross as man's perfect substitute. Hence we believe that the sinner shall be saved by the grace of God through faith in Christ alone.
7. We believe that the Holy Spirit works in the life of the repentant sinner granting conviction of sin and creating him anew as a result of faith in Jesus Christ.
8. We believe in the indwelling of the Holy Spirit in the believer. We believe that the believer receives power and speaks in tongues when baptized by the Holy Spirit and can be filled with the Spirit constantly.
9. We believe that God the Holy Spirit is active today dividing gifts of grace to the body of Christ, to work miracles, heal the sick, cast out demons and do other deeds for the glory of our Lord and Saviour Jesus Christ, for the extension of God's kingdom and for the edification of the church.
10. We believe in the one Holy Church which is the Body of Christ and to which all believers belong.
11. We believe that the repentant sinner who professes faith in Jesus Christ shall identify with the death and resurrection of Christ through water baptism by immersion in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Spirit. We also believe that the believer partakes of the Lords' supper to declare the Lords' death till He comes and to show his fellowship with other believers in the Body of Christ.
12. We believe in the resurrection of the dead, in eternal judgment of the wicked and eternal bliss of the saved.